

Budsjett-innst. S. nr. 3

(2006-2007)

Budsjettinnstilling til Stortinget
fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 1 (2006-2007)

**Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet
for 2007 vedkommende Utenriksdepartementet mv.**

INNHold

1.	Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 4 (utenriks)	5
2.	Sammendrag	7
2.1	Utenriksdepartementet	7
2.2	Justis- og politidepartementet	8
3.	Komiteens alminnelige merknader	8
4.	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler	19
4.1	Utenriksdepartementet	19
4.1.1	Kap. 100 Utenriksdepartementet	19
4.1.2	Kap. 3100 Utenriksdepartementet, inntekter	20
4.1.3	Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	20
4.1.4	Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	21
4.1.5	Kap. 115 Presse-, kultur- og informasjonsformål	21
4.1.6	Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner	21
4.1.7	Kap. 118 Nordområdetiltak mv.	22
4.1.8	Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	24
4.1.9	Kap. 141 Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	25
4.1.10	Kap. 150 Bistand til Afrika	25
4.1.11	Kap. 151 Bistand til Asia	28
4.1.12	Kap. 152 Bistand til Midtøsten	29
4.1.13	Kap. 153 Bistand til Mellom-Amerika	30
4.1.14	Kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling	31
4.1.15	Kap. 161 Næringsutvikling	32
4.1.16	Kap. 162 Overgangsbistand (gap)	33
4.1.17	Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	34
4.1.18	Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati	34
4.1.19	Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering	35
4.1.20	Kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak	36
4.1.21	Kap. 167 Flykningiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	36
4.1.22	Kap. 168 Kvinner og likestilling	37
4.1.23	Kap. 170 FN-organisasjoner mv.	37
4.1.24	Kap. 171 Multilaterale finansieringsinstitusjoner	39
4.1.25	Kap. 172 Gjeldslettetiltak	40
4.2	Justisdepartementet	41
5.	Forslag fra mindretall	41
6.	Komiteens tilråding	42

Budsjett-innst. S. nr. 3

(2006-2007)

Budsjettinnstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 1 (2006-2007)

Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2007 vedkommende Utenriksdepartementet mv.

Til Stortinget

1. OVERSIKT OVER BUDSJETTKAPITLER OG POSTER I RAMMEOMRÅDE 4 (UTENRIKS) (90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet:)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
Utgifter			
<i>Utenriksdepartementet</i>			
100		Utenriksdepartementet	1 474 216 000
	1	Driftsutgifter	1 423 402 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 387 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 061 000
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	803 000
	71	Diverse tilskudd	29 426 000
	72	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	137 000
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	11 553 000
	1	Driftsutgifter	11 553 000
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	8 989 000
	1	Driftsutgifter	8 989 000
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål	74 557 000
	1	Driftsutgifter	25 462 000
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	49 095 000
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	2 356 490 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	926 490 000
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	180 000 000
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	625 000 000
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	625 000 000
118		Nordområdetiltak mv.	279 118 000
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland, <i>kan overføres</i>	251 327 000
	71	Fred- og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	4 293 000
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	23 498 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	808 934 000
	1	Driftsutgifter	795 177 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 757 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	162 420 000
	1	Driftsutgifter	162 420 000
150		Bistand til Afrika	2 713 500 000
	70	Bistand til hovedsamarbeidsland i Afrika, <i>kan overføres</i>	1 281 500 000
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	1 432 000 000
151		Bistand til Asia	797 600 000
	70	Bistand til hovedsamarbeidsland i Asia, <i>kan overføres</i>	120 000 000
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	677 600 000
152		Bistand til Midtøsten	170 500 000
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	170 500 000
153		Bistand til Latin-Amerika	261 500 000
	78	Regionbevilgning for Latin-Amerika, <i>kan overføres</i>	261 500 000
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 602 000 000
	1	Driftsutgifter	33 500 000
	50	Fredskorpset	165 000 000
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 053 000 000
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	81 000 000
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	7 000 000
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	102 000 000
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	160 500 000
161		Næringsutvikling	383 750 000
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	70 000 000
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	112 500 000
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i> ...	57 500 000
	75	NORFUND - tapsavsetting	143 750 000
162		Overgangsbistand (gap)	868 500 000
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	868 500 000
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	2 450 434 000
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	325 000 000
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	2 125 434 000
164		Fred, forsoning og demokrati	1 700 250 000
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	760 900 000
	71	ODA-godkjente land på Vest-Balkan, <i>kan overføres</i>	600 000 000
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	45 600 000
	73	Andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	293 750 000
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering	603 000 000
	1	Driftsutgifter	135 000 000
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	333 000 000
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	135 000 000
166		Tilskudd til ymse tiltak	189 265 000
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 265 000
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	181 000 000
167		Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	430 853 000
	21	Spesielle driftsutgifter	430 853 000
168		Kvinner og likestilling	200 000 000
	70	Kvinner og likestilling, <i>kan overføres</i>	200 000 000
170		FN-organisasjoner mv.	4 944 461 000
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	835 000 000
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	332 000 000
	72	FNs barnefond (UNICEF)	350 000 000
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	155 000 000
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	150 000 000

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 496 200 000
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	160 000 000
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	150 220 000
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FN's fredskorps, <i>kan overføres</i>	67 000 000
	80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	991 041 000
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	88 000 000
171		Multilaterale finansinstitusjoner	1 751 800 000
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	730 000 000
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	627 300 000
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	394 500 000
172		Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak	370 000 000
	70	Gjeldslette, betalingsbalansestøtte og kapasitetsbygging, <i>kan overføres</i>	370 000 000

Justis- og politidepartementet

480		Svalbardbudsjettet	123 909 000
	50	Tilskudd	123 909 000
		Sum utgifter rammeområde 4	24 737 599 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3100		Utenriksdepartementet	57 582 000
	1	Gebyr	38 343 000
	2	Gebyr - utlendingssaker	14 300 000
	4	Leieinntekter	1 867 000
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000
		Sum inntekter rammeområde 4	57 582 000
		Netto rammeområde 4	24 680 017 000

2. SAMMENDRAG**2.1 Utenriksdepartementet**

For programområde 02 Utenriksforvaltning foreslår Regjeringen at det bevilges kr 4 205 283 000 for 2007. I saldert budsjett for 2006 utgjorde det samme programområdet kr 3 054 287 000. Dette innebærer en økning på 1,151 mrd. kroner, eller 37,7 pst. Økningen under dette programområdet har særlig sin bakgrunn i økningen under postene for EØS-finansieringsordningene. Dessuten er bevilgningen til prosjektsamarbeid med Russland og andre nordområdetiltak flyttet fra programområde 03 til 02. Derved omfatter programområde 03 bare ODA-godkjent bistand i 2007-budsjettet, og 02-området økes.

Regjeringens viktigste strategiske satsingsområde er nordområdene, ifølge proposisjonen. Miljøet skal trykkes, fiskeriressursene skal forvaltes på en bærekraftig måte, og petroleumsressurser skal utnyttes. Norge skal som kyststat sikre suvereniteten. Kulturelt samvirke, folk-til-folk-samarbeid og sikring av urfolks kultur fremheves i proposisjonen. Aktivitet, nærvær og kompetanse vil være viktig.

Proposisjonen viser til St.meld. nr. 23 (2005-2006) Om gjennomføring av europapolitikken. Alle muligheter skal utnyttes for samarbeid og påvirkning i forhold til Europa. Regjeringen vil samarbeide med EU på grunnlag av eksisterende tilknytningsformer.

Norge trykkes ved aktiv deltakelse i NATO. Regjeringen legger det utvidede sikkerhetsbegrep til grunn. Alle sikkerhetspolitiske utfordringer skal møtes, inkludert terrorisme, helse- og miljødeleggelser. Videre vil Regjeringen bruke NATO til å videreutvikle det transatlantiske partnerskapet. Norsk deltakelse i NATOs operasjon i Afghanistan vil fortsatt være Regjeringens hovedprioritet når det gjelder norsk deltakelse i militære fredsoperasjoner, ifølge proposisjonen.

Norgesprofilering og kultursatsing er en viktig del av norsk utenrikspolitikk, fremhever Regjeringen. Det skaper møteplasser og bygger nettverk som er betydningsfulle for å nå viktige målgrupper for norsk utenriks- og utviklingspolitikk. Kultursatsing i utlandet er også et bidrag til dialog, forståelse og respekt i ulike deler av verden.

Proposisjonen viser til Soria Moria-erklæringens fremheving av Norge som fredsnasjon. Det er likevel mange konflikter hvor FN ikke kan spille en rolle, og i disse kan enkeltland som Norge legge til rette for fredsprosesser.

Bistand til norsk næringsliv er ifølge proposisjonen en viktig oppgave for norsk utenrikstjeneste.

Når det gjelder programområde 03, foreslår Regjeringen å bevilge til sammen kr 20 750 017 000. Hele beløpet er ODA-godkjent bistand, og utgjør 0,97 pst. av BNI, mot 0,96 pst. i budsjettforslaget for 2006. For å være en pådriver i internasjonalt utviklingsarbeid har

Regjeringen økt bistanden med 2,2 mrd. kroner. Proposisjonen viser til at Soria Moria-erklæringen angir at andelen skal opp i 1 pst. av BNI, og deretter økes ytterligere i inneværende stortingsperiode.

Regjeringen vil se utviklingspolitikk og utenrikspolitikk mer i sammenheng. Som eksempel omtales utenrikspolitikk og helse.

Tusenårsmålene er på vei til å bli oppnådd i deler av verden, men ikke i Afrika. Regjeringen vil ifølge proposisjonen øke innsatsen for en mer rettferdig verden. Norge vil gjøre mer på de områder der man har spesiell kompetanse som etterspørres i utviklingslandene. Regjeringens satsingsområder skal være fredsbygging, menneskerettigheter og humanitær bistand, godt styresett og institusjonsbygging, herunder kamp mot korrupsjon, kvinner og likestilling, miljø og bærekraftig utvikling, og olje og energi. I årets 2007-budsjett oppretter Regjeringen en ny bevilgning for å fremme hensynet til kvinner og likestilling i utviklingssamarbeidet. Når det gjelder miljøetsatsingen, viser proposisjonen til den nye handlingsplanen for miljørettet utviklingssamarbeid som ble lansert av utviklingsministeren og miljøvernministeren i juni 2006.

Regjeringen viderefører klassifiseringen av bistandsmottakende land som hovedsamarbeidsland og samarbeidsland. Imidlertid fremgår det av proposisjonen at Regjeringen vil vurdere om det er formålstjenlig å fortsette denne klassifiseringen, bl.a. i lys av at andre land også mottar betydelige beløp i bilateral støtte. Det står i proposisjonen at Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget om dette. De 7 hovedsamarbeidslandene er Bangladesh, Malawi, Mosambik, Nepal, Tanzania, Uganda og Zambia. For disse landene går budsjettforslaget for 2007 bort fra den tidligere ordningen med inndeling i en post for hvert hovedsamarbeidsland. I stedet slås det langsiktige samarbeidet med hovedsamarbeidslandene sammen til en post under kapitlet for Afrika, og tilsvarende for Asia. Det er 17 samarbeidsland, når man inkluderer Det palestinske området.

Regjeringen vil stille med nødhjelp, men vil også stille krav til staters ledere om at folk skal få den maten de trenger.

Ifølge proposisjonen vil Regjeringen også ta opp områder som kan være tabubelagte, som hiv og aids, og rettigheter for lesbiske og homofile.

Regjeringen ønsker å vri multilateral støtte i større grad mot FN-organisasjonene. Bidragene til samfinansiering via finansinstitusjonene reduseres, og tilleggs-midlene via FN skal trappes opp.

Når det gjelder gjeldslette, vil Norge gå foran, blant annet ved sletting av gjeld fra skipseksportkampanjen.

Proposisjonen viser til at Regjeringen vil øke vekten på måling av resultatene av utviklingsarbeidet. Særlig er det utfordrende å bedre rapporteringen til Stortinget og offentligheten når det gjelder de prioriterte områdene for utviklingsbistanden, ifølge proposisjonen.

2.2 Justis- og politidepartementet

Fra Justisdepartementet inngår programkategori 06.80, kap. 480 Svalbardbudsjettet i rammeområde 4.

Justisdepartementet fremmer svalbardbudsjettet som en egen budsjettproposisjon samtidig med statsbudsjettet. Bakgrunnen for dette er artikkel 8 i Svalbardtraktaten som begrenser adgangen til å oppkreve skatter og avgifter på Svalbard og hvordan disse midlene kan anvendes. Hvert år gis imidlertid et tilskudd fra statsbudsjettet til dekning av underskuddet på svalbardbudsjettet. For 2007 er det foreslått 215,7 mill. kroner i utgifter og 91,8 mill. kroner i inntekter på svalbardbudsjettet. Differansen på 123,9 mill. kroner danner grunnlaget for tilskuddet fra Justisdepartementets kap. 480. Dette innebærer et tilskudd som er 28,3 pst. større enn i saldert budsjett for 2006.

I tillegg til underskuddet over kap. 480 har staten andre årlige utgifter som bevilges over det ordinære statsbudsjettet under de enkelte departementers kapitler.

Som en tilpasning til skattereformen på fastlandet ble skatten i lønnsstrekkordningen økt på Svalbard i 2006. Samtidig ble det nedsatt en arbeidsgruppe for å vurdere skattesystemet på Svalbard med sikte på forslag som kan bidra til å opprettholde en robust bosetting der. Dette anses av Regjeringen å være et viktig element for tilstedeværelsen i nordområdene. Arbeidet ventes ferdig i 2007, men allerede nå vil Regjeringen foreslå et skattefradrag på 7 200 kroner. I tillegg innføres et eget svalbardtillegg i barnetrygden.

3. KOMITEENS ALMINNELIGE MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Olav Akselsen, Vidar Bjørnstad, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Tove Nyhus og Øyvind Vaksdal, fra Høyre, Erna Solberg og Finn Martin Vallersnes, fra Sosialistisk Venstreparti, Ågot Valle, fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, fra Senterpartiet, Janne Sjelmo Nordås, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, har ved Stortingets vedtak av 19. oktober 2006 fått tildelt kapitler under rammeområdet 4 Utenriks (jf. Innst. S. nr. 3 (2006-2007)). Ved vedtak 28. november 2006 er netto utgiftsramme for rammeområde 4 fastsatt til kr 24 737 599 000 (jf. Budsjett-innst. S. I (2006-2007)). Det fremsatte bevilgningsforslag i innstillingen bygger på disse vedtakene om rammens størrelse, jf. Stortingets forretningsorden.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil vise til at den ekstreme fattigdommen er vår tids største menneskerettighetsutfordring. Det er viktig at verdenssamfunnet følger opp de forpliktende tusenårsmålene som FNs generalforsamling vedtok i 2002. Det betinger at land og regioner har fred, velfungerende stater, en åpen økonomi, velferdsstater og et fungerende arbeidsliv.

Flertallet vil understreke at utvikling ikke bare er bistand. Utviklingspolitikken må være en integrert del

av vår utenrikspolitikk. Både det internasjonale samfunnet og lokale og nasjonale myndigheter har et ansvar for å bidra til utvikling. Det betinger en internasjonal rettsorden med økt vekt på FN og et mer rettferdig system for handel. Det er derfor nødvendig å bidra til at kommende WTO-forhandlinger kommer utviklingslandene til gode. Flertallet vil støtte Regjeringens planer om en ny og strategisk politikk overfor Afrika, en politikk som kan se utviklings- og utenrikspolitikk i sammenheng.

Flertallet mener at Norge som bistandsgiver og internasjonal aktør må øke sitt engasjement for at verden skal nå FNs tusenårsmål.

Flertallet støtter de prioriteringer som Regjeringen legger opp til. Det betyr at Norge særlig skal vektlegge områder der vi har et komparativt fortrinn. Det gjelder bl.a. likestilling, miljø, energi, godt styresett og utdanning. Flertallet vil særskilt understreke miljøhandlingsplanen og kvinnerett til bistand. Satsing på kvinner og miljø må knyttes sammen med en bærekraftig landbruksutvikling og styrking av fattiges organisasjoner på landsbygder. Flertallet mener at en viktig forutsetning for å nå tusenårsmålene er å sikre egen matproduksjon og legge vekt på matsikkerhet og retten til rent vann.

Flertallet vil støtte vektleggingen av Sudan, Afghanistan og Palestina og mener at regionbevilgningene må brukes mer målrettet. Regjeringen bør gå gjennom begreper som hovedsamarbeidsland og samarbeidsland for å ha de riktige styringsredskapene.

Flertallet peker på de raske politiske, økonomiske og teknologiske endringene i verden siden 1989. Fremskritt innenfor data- og kommunikasjonsteknologi, transport og logistikk bringer mange land, regioner og folk tettere sammen. I Norge har høy oljepris, billige importvarer og rimelig utenlandsk arbeidskraft i de senere år ført til økt velstand, men også utfordringer og omstillinger i konkurranseutsatt næringsliv. En rekke utviklingsland med god markedsadgang i industrilandene, og som har satset på internasjonal handel, har kunnet nyte godt av økende velferd, livskvalitet og vekst i befolkningen. Økonomisk frihet er i sin natur uløselig knyttet til demokrati.

Flertallet peker på at sikkerhetspolitikken henger sammen med utviklingspolitikken overfor land i konflikt. Afghanistan må få høyere prioritet i norsk bistand for å bidra til at NATO lykkes i landet. Det krever bedre tjenester som helse og utdanning, bedre infrastruktur som veier, vannforsyning og institusjonsoppbygging, for å hjelpe sentralmyndighetene til å få kontroll over hele landet. Samtidig må myndighetenes eierskap til planlegging, utvikling og administrasjon styrkes.

Flertallet er tilfreds med at styrking av urfolks rettigheter er framhevet i omtalen av norsk miljøbistand og vurderes som en forutsetning for fattigdomsbekjempelse. Flertallet vil presisere at urfolk fortsatt skal være en sentral målgruppe og at styrking av urfolks rettigheter skal være et prioritert tema i det øvrige norske utviklingssamarbeidet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener at målet om 1 pst. av BNI til bistand må nås så raskt som mulig. Det er videre viktig med klare prioriteringer innen utviklingsbistand for å få den ønskede effekt. Det betyr økt konsentrasjon når det gjelder land, regioner, bistandskanaler og samsfunnssektorer.

Dette flertallet vil gi sin støtte til at andelen av bistanden gjennom FN-systemet skal øke. Det er samtidig viktig å intensivere arbeidet med å reformere FN for at verdensorganisasjonen kan bli mer effektiv. FNs organisasjoner må bli mer samordnet ute i det enkelte land, og det må sikres en mer sammenhengende politikk for fordeling av oppgaver og ressurser på tvers av FN-systemet. Det vises for øvrig til merknader under kap. 170.

Fattigdomsbekjempelse kan ikke skje uten at det biologiske mangfoldet og naturressursene i de fattigste landene forvaltes på en bærekraftig måte. Dette flertallet peker på at biologisk mangfold og bærekraftig naturressursforvaltning er hovedprioritet i Regjeringens handlingsplan for miljørettet utviklings-samarbeid. Lokal deltakelse og styrking av lokalbefolkningens rettigheter til naturressurser er viktige bærebjelker i dette arbeidet.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, understreker at utviklingslands interesser innebærer å bidra til å sikre utviklingslandene et handlingsrom til å utvikle bærekraftig produksjon av både jordbruksvarer, industrivarer (herunder fisk og sjømat), og tjenester. Dette flertallet mener at retten til beskyttelse for sårbare industrier og økt sysselsetting bør kunne ivaretas under WTO-regelverket. Dette flertallet ser det som en forutsetning for at utviklingslandene skal kunne delta på lik fot i den globale økonomien og den globale handel. Dette flertallet ber Regjeringen styrke arbeidet for å gi utviklingsland bedret markedsadgang for egne varer og tjenester. Dette flertallet ser gjerne at Regjeringen initierer samarbeid med EU for styrket markedsadgang for utviklingsland.

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at de minst utviklede landene har fått tollfrihet til Norge. Deres evne til å utnytte denne mulighet har vist seg svært begrenset. Det vil derfor være feilslått utviklingspolitikk å gjennomføre store kutt i bistanden samtidig som en tilbyr tollettelser som de ikke kan utnytte, men som i hovedsak vil gagne eksportindustrien i andre og langt bedre utviklingsland. Dette flertallet mener god utviklingspolitikk forutsetter en reell opptrapping av bistanden, offensive tiltak for gjeldsettergivelse og internasjonale avtaler for å bedre utviklingslandenes

handelsvilkår. Det siste forutsetter ikke minst en slutt på USAs og EUs omfattende eksportsubsidier, som ødelegger for næringsutvikling i mange utviklingsland, kombinert med tollettelser og andre tiltak som kan forbedre spesielt lavinntektslandenes markedsadgang til industrilandene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at de minst utviklede landene i dag kan eksportere sine varer tollfritt til Norge. Imidlertid skyldes fortsatt en tredjedel av statens tollinntekter i 2005, og halvparten av tollene på industriprodukter, handel med utviklingsland. Disse medlemmer mener at dette er dårlig utviklingspolitikk og foreslår derfor at Norge fjerner tollmurene overfor alle utviklingsland i løpet av 2007, med mulig unntak for spesielt sensitive varegrupper i Norge og land med undertrykkende styresett.

Komiteens medlem fra Venstre vil be Regjeringen om en nærmere vurdering av å bygge ned tollmurene vis-à-vis utviklingsland. Regjeringen bes i vurderingen spesielt se på hvordan dette kan fremme målsettingene for norsk utviklingspolitikk.

Komiteen ber Regjeringen legge frem en vurdering av muligheter og begrensninger knyttet til satsing på bruk av mikrokreditt- og mikrofinansieringsmekanismer. Vurderingen bør se nærmere på hvordan mikrokreditter kan bidra til å fremme utvikling og bekjempe fattigdom i tråd med målene satt for norsk utviklingspolitikk. Videre bør vurderingen se nærmere på betydningen av garantistillelser samt forholdet mellom statlig støttet og ren kommersiell formidling av mikrokreditter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en opptrappingsplan for bruk av mikrokreditt og mikrofinansieringsmekanismer som et verktøy i bistandspolitikken, deriblant en vurdering i forhold til opprettelse av et mikrokredittfond."

Komiteen viser til at regnskogen er utrydnings-truet, og at dette er en av våre største globale miljøutfordringer. Til tross for globalt fokus i tiår er avskogingen av regnskogen ikke redusert. Dagens hogstpraksis i tropiske land er gjennomgående destruktiv, og er en av de viktigste årsakene til rasingen av regnskog og den omfattende fattigdommen og tapet av biologisk mangfold som dette medfører. Komiteen mener arbeidet med regnskogen må intensiveres internasjonalt, og at Norge må bidra til dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at utenrikspolitikken skal ta utgangspunkt i spillet mellom Norges strategiske og økonomiske interesser, respekt for de grunnleggende menneskerettigheter og ivaretagelse av norske borgers interesser, sikkerhet og trygghet innenlands og

utenlands. Det er disse medlemmers syn at en av de viktigste pilarene i utenrikspolitikken er forpliktende internasjonalt samarbeid - som tar sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel og respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet som et liberalistisk parti er av den oppfatning at Norge har en moralsk plikt til å heve stemmen for frihet, likeverd og rettssikkerhet - gjennom å aktivt påtale brudd på grunnleggende menneskerettigheter i de internasjonale fora der Norge deltar.

Disse medlemmer mener at nordområdene er viktige for Norge både av økonomiske, politiske og strategiske årsaker. Disse medlemmer vil derfor arbeide for en betydelig mer aktiv politikk i forhold til nordområdene - gjennom økt norsk tilstedeværelse i nord i alle ledd, økt samarbeid og samhandling med Russland og fremtidsrettet utnyttelse av områdets naturressurser.

Disse medlemmer mener en god Svalbard-politikk innebærer at man satses på og legger til rette for tilstedeværelse i mange ledd. En god og fremtidsrettet Svalbard-politikk må innebære satsing og tilrettelegging for næringsliv, turisme, studier, videre satsing på kullproduksjon og annet. Og det må være lønnsomt for folk å velge seg Svalbard for en periode av livet sitt.

Disse medlemmer viser til at i forhold til Svalbards og Barentshavets utfordringer er relasjonen til Russland av stor viktighet. Disse medlemmer mener at samarbeidet på bred basis må utvikles, men at dette skjer på likeverdige betingelser og aldri slik at vi gir fra oss suverenitet eller muligheten til styring på petroleumssektoren eller fiskeriressursene. Disse medlemmer mener at et samarbeid med Russland ikke minst må bygge på et folk-til-folk-samarbeid, og fokusert bistand innen miljø, helse og fattigdom, men også en politikk der vi lærer hverandre å kjenne gjennom for eksempel et mer inngående samarbeid innen utdanning.

Disse medlemmer mener kampen mot den globale terrorismen skal føres på mange fronter og kontinuerlig. Disse medlemmer vil understreke at ved å konsekvent avvise dem som truer de grunnleggende verdier et fritt samfunn bygger på, tar vi et standpunkt.

Disse medlemmer viser til at et ufravikelig fundament i Fremskrittspartiets utenrikspolitik er nødvendigheten og viktigheten av gode transatlantiske relasjoner. USA er Norges viktigste allierte, og det er viktig å innrette norsk utenrikspolitik slik at den ikke svekker dette gode forholdet, men snarere utdyper det og styrker det for fremtiden. Derfor er disse medlemmer også klare på at NATO er et nødvendig og positivt grunnelement i Norges forsvars- og sikkerhetspolitiske plattform.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å innrette norsk utenrikspolitik slik at den til enhver tid tjener norske interesser på kort og lang sikt. Derfor vil disse medlemmer understreke viktigheten av at de norske utenriksstasjonene får de ressurser som trengs for å ivareta norske borgers interesser ved uforutsette

hendelser, og at de lokaliseres på grunnlag av vurderinger basert på norske borgeres behov, og norske strategiske og økonomiske interesser.

Disse medlemmer ser betydningen av bilaterale handelsavtaler - spesielt med land som ikke omfattes av EØS-avtalen. Målet med slike avtaler må være tosidig - de skal både bidra til å styrke norske handelsinteresser og de skal bygge ned proteksjonismen i verdensøkonomien. Disse medlemmer mener det er viktig for Norge å foreta en mer kritisk vurdering av den rollen FN spiller og de oppgaver FN er satt til å ivareta - FN må både bli mer relevant, mer effektiv og mer fokusert.

Disse medlemmer viser til at ekstrem fattigdom og mangel på vekst og utvikling dessverre kjennetegner situasjonen for millioner av mennesker i verden i dag. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets utviklingspolitikk tar sikte på å løfte mennesker ut av fattigdom og skape grunnlag for vekst og utvikling gjennom å bygge ned toll- og handelsbarrierer, sletting av illegitim statsgjeld, sikring av eiendomsrettigheter for det brede lag av befolkningen, satsing på helse og utdanning, kanalisering av bistand gjennom frivillige organisasjoner og globale fond, forsterket nød- og katastrofehjelpe, økt satsing på bruk av mikrokreditt og bistand til strukturelle tiltak som fremmer demokrati, rettsstat og markedsøkonomi. Alle tiltak som støttes skal bli gjenstand for grundig evaluering, resultatmåling og regnskapskontroll.

Disse medlemmer er på et prinsipielt grunnlag sterkt kritiske til ordningen med tvungne bidrag til statlig utviklingshjelp gjennom beskatningen, fordi dette bidrar til å svekke den enkeltes personlige ansvarfølelse og giverglede. Videre har statlig utviklingshjelp i det store og hele vist seg å være lite effektiv og svært kostbar å administrere.

Disse medlemmer er tilfreds med at debatten om virkningen av statlige bistandsmidler er i ferd med å åpnes opp og fornyes, og at det også i Norge har begynt å komme innrømmelser når det gjelder problemer knyttet til bistandspolitikken. Disse medlemmer mener det er svært positivt at Regjeringen varsler at den vil arbeide for å oppnå bedre resultater av bistanden og en bedre samordning av arbeidet til FN-organisasjonene, andre multilaterale institusjoner og de bilaterale givne internasjonalt og under ledelse av myndighetene på landnivå. Disse medlemmer mener Regjeringen også gir positive signaler når den fremhever at den ønsker å bidra til et sterkt internasjonalt og nasjonalt fokus på kampen mot korrupsjon, og når den berører utfordringen i å kunne forbedre rapporteringen til Stortinget og offentligheten på bistandsområdet. Disse medlemmer merker seg positivt at NORAD vil utarbeide en årlig rapport om resultater av norsk bistand.

Disse medlemmer viser til at utbredelsen av markedsøkonomien har gitt opphav til den raskest voksende reduksjonen av fattigdom og sult som verden har sett hittil i historien. I løpet av de siste tiårene har vi vært vitne til at stadig flere land har byttet ut totalitære styresett med demokratiske styresett. Hovedsakelig har

dette skjedd i Europa, Latin-Amerika og Øst-Asia. I disse landene har det skjedd en maktforskyvning tilbake til befolkningen. Mens det før var slik at befolkningen eksisterte på regimets nåde, er situasjonen i dag slik at flere og flere regimer nå eksisterer på befolkningens nåde. Disse medlemmer viser til utfordringen som ligger i at det er en del av verden som har vært nesten immun mot disse endringene, og det er den del av verden der islam dominerer samfunnet.

Disse medlemmer viser til at ifølge analyser fra det anerkjente instituttet Freedom House har den islamske del av verden, og spesielt de arabiske landene nærmest stått på stedet hvil når det gjelder politisk åpenhet, respekt for menneskerettigheter og gjennomsliktighet i de politiske prosesser. Freedom House konkluderer med at det eksisterer et dramatisk gap mellom nivået på frihet og demokrati i land med islamsk styresett og resten av verden. Disse medlemmer viser også til FN-rapporten "Arab Human Development 2003", en rapport som underbygger at det eksisterer et omfattende kunnskapsgap mellom arabiske land og resten av verden. Disse medlemmer viser til at gapet er spesielt stort og alvorlig når det gjelder forskning og teknologisk utvikling. Disse medlemmer viser til at rapporten er skrevet av anerkjente arabiske forskere og analytikere, og man har analysert vilkårene for et fremtidig arabisk kunnskapssamfunn innenfor de 22 medlemslandene i den Arabiske Liga. Analysen viser et underskudd, både på tilgang og på effektiv bruk av kunnskap. De arabiske landene karakteriseres ifølge rapporten generelt av mangelfull institusjonell og politisk støtte til forskning og utvikling. Disse medlemmer viser spesielt til at omfattende sensur på bok- og avisutgivelser i etterkant forverrer situasjonen ytterligere. Disse medlemmer mener FN-rapporten bekrefter det som Freedom House har funnet frem til, nemlig at demokratisering og globalisering ennå ikke har fått fotfeste i de arabiske landene, og at det eksisterer et dramatisk gap mellom disse landene og resten av verden, med spredte unntak som for eksempel Nord-Korea, Cuba, og Burma, som foreløpig ennå deler de arabiske landenes triste skjebne.

Disse medlemmer mener det er en stor misforståelse at kapitalismen er de rike og privilegertes ideologi. Disse medlemmer deler den oppfatning at det frie markedet er den rake motsatsen til privilegiesamfunnet. Disse medlemmer viser i den sammenheng til den peruanske økonomen Hernando de Soto, som er den som mer enn noen har påpekt hvor mye fattige taper på grunn av fravær av eiendomsrettigheter. I sin bok "The Mystery of Capital" fra 2000 snur han opp ned på det politiske korrekte syn om verdens fattige. Disse medlemmer viser til at de Soto slår fast at problemet for verdens fattige er verken at de er hjelpeløse eller at de ikke har noe, men at de er eiendomsrettsløse. Disse medlemmer viser til det problematiske ved at mange fattige på grunn av mangel på eiendomsrettigheter ikke kan bruke sin eiendom til å ekspandere. Disse medlemmer viser til at dette var en avgjørende årsak til den vestlige verdens vei til velstandsutvikling.

Disse medlemmer mener det grunnleggende karaktertrekket som kjennetegner et fritt samfunn er den verdi som tillegges det aktive, skapende, selvbestemmende mennesket - en grunnleggende tro på individuell frihet. Disse medlemmer mener at det særskilte ved et fritt samfunn er at menneskelig sosial samhandling i all hovedsak er selvvalgt og ikke påkrevd av andre mennesker.

Disse medlemmer viser til at erfaringene fra ombyggingen i øst viser en tydelig sammenheng mellom en konsolidering av demokratiet og fremgang for markedet. Disse medlemmer viser til at EBRD (Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling), som ble etablert for å støtte systemskiftet i øst, har fremvist en slik sammenheng. Disse medlemmer viser videre til at EBRD er av den oppfatning at markedet bidrar til å styrke demokratiet, fordi markedet er avgjørende for å utvikle et robust sivilt samfunn, som igjen er en forutsetning for demokrati. Disse medlemmer viser til at eiendomsretten er selve grunnmuren i et slikt byggverk, og at markedet kan vise fordelene ved et samarbeid basert på egeninteresse, som er de samme holdningene som bidrar til at et demokrati slår rot.

Disse medlemmer viser til at forfatter og Financial Times-redaktør Martin Wolf i boken "Why Globalization Works" påpeker at den sannsynligvis viktigste forskjellen mellom de samfunn som har blitt velstående og de som ikke har blitt det, var muligheten menneskene i det første samfunnet hadde til å inngå langvarige og kontraktsfestede avtaler. Disse medlemmer viser til at dette krever en høy grad av tillit menneskene imellom, og ikke minst i forhold til de politiske myndigheter. Disse medlemmer viser til at folk vil inngå slike avtaler kun dersom de vet at fruktene av deres arbeid ikke er gjenstand for en stor risiko for å bli fratatt dem av de politiske myndigheter, eller av andre individer fordi de politiske myndigheter ikke kan garantere for beskyttelse mot inngrep eller overgrep. Disse medlemmer støtter oppfatningen om at velstående samfunn har blitt velstående nettopp fordi friheten er garantert, og den er garantert med utgangspunkt i samfunnets lover. Disse medlemmer viser til følgende utsagn fra den anerkjente ungarske økonomen János Kornai som sier følgende om sammenhengen mellom demokrati og markedsøkonomi: "Det finnes ikke et eneste land med en demokratisk sfære, verken før eller nå, hvis økonomi ikke har blitt dominert av privat eierskap og markedskoordinering".

Disse medlemmer viser til at i løpet av de siste 50 årene har den materielle utviklingen ført til at verden befolkes av mer enn 3 milliarder flere mennesker som lever utenfor fattigdom. Noe slikt har aldri verden vært vitne til før. I denne sammenheng viser disse medlemmer til at FNs utviklingsprogram (UNDP) har slått fast at verdens fattigdom har blitt mer redusert de siste 50 årene enn under de 500 siste årene sammenlagt.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at Norge er en pådriver for gjennomføring av den pågående forhandlingsrunden i Verdens Handelsorga-

nisasjon, Doha Development Agenda, kjent som Doha-runden. Disse medlemmer viser til at målet med Doha-runden er å trekke utviklingslandene sterkere med som deltakere i verdenshandelen, og derigjennom bidra til større økonomisk vekst og bedre velferd også i de fattigste landene. Disse medlemmer viser til redegjørelse utført for FNs generalforsamling 30. oktober 2006 av Gary Clyde Hufbauer fra Peterson Institute for International Economics, som fremviser at 400 millioner mennesker i Afrika, Asia og Latin-Amerika vil hindres i å løftes ut av fattigdommen, dersom Doha-runden kollapser. Disse medlemmer viser videre til at det i samme redegjørelse kom frem at fullstendig frihandel ville gi en årlig gevinst for den globale økonomien på 2000 milliarder amerikanske dollar.

Disse medlemmer viser til at et av formålene med utviklingsbistanden er å hjelpe de fattige landene med kapital til investeringer som de selv mangler ressurser til, og derigjennom bidra til vekst og utvikling. Økonomen Fredrik Erixon viser i rapporten "Aid and Development: Will it Work this Time?" (International Policy Network, 2005), at dette åpenbart ikke har skjedd, og Erixon karakteriserer derfor den delen av bistandspolitikken som totalt mislykket. I bare 1 av 88 studerte land mellom 1965 og 1995 finner Erixon at bistanden førte til høyere investeringer og høyere tilvekst. Derimot har bistanden økt det offentlige forbruket. Erixon finner dessuten ut at jo høyere bistanden til et land er, desto mer tenderer det til å ødelegge kvaliteten på det politiske styret når det måles som byråkratisk kvalitet (governance), korrupsjon, og lovbestemt/styrt politikk (rule of law). Bistandsgiverne tenderer til å gi mer penger til land som feiler i sin økonomiske politikk enn til land som reformerer politikken. I en studie fra Verdensbanken konstaterte man at bare i ett av 41 studerte mottakerland, ble det ført en politikk som kunne klassifiseres som bra. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av Erixons oppsummering der han avslutter med å påpeke at det er nødvendig å utvikle nye strategier for effektiv bistand som virkelig får betydning for veksten i de fattige landene, og at fokuset må bort fra størrelsen på bistandsoverføringene.

Disse medlemmer viser til at det finnes former for bistand som er effektive og som gir konkrete resultater. Disse medlemmer viser til det arbeidet som blant annet Grameen Bank har gjort i tretti år. Grameen Bank låner ut små pengebeløp til mennesker de vanlige utlånerne anser som uverdige - spesielt dem uten fast eiendom, som hovedsakelig er kvinner. Disse medlemmer viser til at ifølge No-Nonsenseguide to International Development har 31 millioner mennesker, tre fjerdedeler av dem kvinner og to tredjedeler karakterisert som de fattigste av de fattige, mottatt små lån i mer enn 40 land siden banken åpnet. Disse medlemmer viser til at denne banken har finansiert alt fra kosmetikk og stearinlys til brød, paraplyer, myggnetting, til og med mobiltelefoner. Disse medlemmer viser til at 98 pst. av låntakerne betaler tilbake pengene de har lånt. Disse medlemmer er fornøyd med at man nå har fått ytterligere fokus på mikrokreditt etter at Grameen Bank og dens grunnlegger Muhammad

Yunus mottok Nobels fredspris for 2006. Disse medlemmer mener mikrokreditt og mikrofinansiering er former for bistand som det bør satses mye mer på enn hva som er tilfellet i dag. Disse medlemmer viser til at NORAD i de senere år har viet mindre enn ett årsverk til mikrofinans, og at kun ca. 0,6 pst. av de samlede bistandsmidlene fra Norge i 2005 gikk til mikrofinans tiltak. Disse medlemmer viser også til NORADs manglende evne til å gi garantier i forbindelse med mikrofinansprosjekter. Disse medlemmer viser også til at det er flere norske bistands-

organisasjoner som har god erfaring og god kompetanse på mikrofinans, blant annet Strømmestiftelsen som har drevet mikrofinansvirksomhet i 15 år. Disse medlemmer viser til at mikrokreditt er en nyttig investering for alle involverte parter, grunnet at pengene som blir investert i en mikrofinansinstitusjon, blir reproduisert, som betyr at pengene kommer i omløp og kan videreinvesteres på nytt i nye lån.

Disse medlemmer viser for øvrig til sitt alternative forslag til statsbudsjett for 2007.

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-4	FrP 2007
Utgifter rammeområde 4				
100		Utenriksdepartementet	1 474 216 000	1 478 241 000 (+4 025 000)
	1	Driftsutgifter	1 423 402 000	1 423 402 000 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	4 387 000	4 387 000 (0)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	16 061 000	16 061 000 (0)
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	803 000	803 000 (0)
	71	Diverse tilskudd	29 426 000	33 451 000 (+4 025 000)
	72	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	137 000	137 000 (0)
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	11 553 000	11 553 000 (0)
	1	Driftsutgifter	11 553 000	11 553 000 (0)
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	8 989 000	8 989 000 (0)
	1	Driftsutgifter	8 989 000	8 989 000 (0)
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål	74 557 000	74 557 000 (0)
	1	Driftsutgifter	25 462 000	25 462 000 (0)
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål	49 095 000	49 095 000 (0)
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	2 356 490 000	2 356 490 000 (0)
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	926 490 000	926 490 000 (0)
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen	180 000 000	180 000 000 (0)
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	625 000 000	625 000 000 (0)
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	625 000 000	625 000 000 (0)
118		Nordområdetiltak mv.	279 118 000	379 118 000 (+100 000 000)
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland	251 327 000	351 327 000 (+100 000 000)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-4	FrP 2007
	71	Fred- og demokratiltak	4 293 000	4 293 000 (0)
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak	23 498 000	23 498 000 (0)
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	808 934 000	143 757 000 (-665 177 000)
	1	Driftsutgifter	795 177 000	130 000 000 (-665 177 000)
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	13 757 000	13 757 000 (0)
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	162 420 000	44 968 000 (-117 452 000)
	1	Driftsutgifter	162 420 000	44 968 000 (-117 452 000)
150		Bistand til Afrika	2 713 500 000	236 350 000 (-2 477 150 000)
	70	Bistand til hovedsamarbeidsland i Afrika	1 281 500 000	116 150 000 (-1 165 350 000)
	78	Regionbevilgning for Afrika	1 432 000 000	120 200 000 (-1 311 800 000)
151		Bistand til Asia	797 600 000	356 800 000 (-440 800 000)
	70	Bistand til hovedsamarbeidsland i Asia	120 000 000	18 000 000 (-102 000 000)
	78	Regionbevilgning for Asia	677 600 000	338 800 000 (-338 800 000)
152		Bistand til Midtøsten	170 500 000	20 575 000 (-149 925 000)
	78	Regionbevilgning for Midtøsten	170 500 000	20 575 000 (-149 925 000)
153		Bistand til Latin-Amerika	261 500 000	26 150 000 (-235 350 000)
	78	Regionbevilgning for Latin-Amerika	261 500 000	26 150 000 (-235 350 000)
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 602 000 000	1 180 600 000 (-421 400 000)
	1	Driftsutgifter	33 500 000	15 000 000 (-18 500 000)
	50	Fredskorpset	165 000 000	33 000 000 (-132 000 000)
	70	Sivilt samfunn	1 053 000 000	1 053 000 000 (0)
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid	81 000 000	40 500 000 (-40 500 000)
	72	Demokratistøtte/partier	7 000 000	7 000 000 (0)
	73	Kultur	102 000 000	0 (-102 000 000)
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk	160 500 000	32 100 000 (-128 400 000)
161		Næringsutvikling	383 750 000	383 750 000 (0)
	70	Nærings- og handelstiltak	70 000 000	70 000 000 (0)
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	112 500 000	112 500 000 (0)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-4	FrP 2007
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	57 500 000	57 500 000 (0)
	75	NORFUND - tapsavsetting	143 750 000	143 750 000 (0)
162		Overgangsbistand (gap)	868 500 000	163 700 000 (-704 800 000)
	70	Overgangsbistand (gap)	868 500 000	163 700 000 (-704 800 000)
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	2 450 434 000	2 600 000 000 (+149 566 000)
	70	Naturkatastrofer	325 000 000	400 000 000 (+75 000 000)
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	2 125 434 000	2 200 000 000 (+74 566 000)
164		Fred, forsoning og demokrati	1 700 250 000	626 050 000 (-1 074 200 000)
	70	Fred, forsoning og demokratiltak	760 900 000	380 450 000 (-380 450 000)
	71	ODA-godkjente land på Vest-Balkan	600 000 000	140 000 000 (-460 000 000)
	72	Utvikling og nedrustning	45 600 000	5 600 000 (-40 000 000)
	73	Andre ODA-godkjente OSSE-land	293 750 000	100 000 000 (-193 750 000)
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering	603 000 000	605 000 000 (+2 000 000)
	1	Driftsutgifter	135 000 000	135 000 000 (0)
	70	Forskning og høyere utdanning	333 000 000	335 000 000 (+2 000 000)
	71	Faglig samarbeid	135 000 000	135 000 000 (0)
166		Tilskudd til ymse tiltak	189 265 000	189 265 000 (0)
	70	Ymse tilskudd	8 265 000	8 265 000 (0)
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv.	181 000 000	181 000 000 (0)
167		Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	430 853 000	286 153 000 (-144 700 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	430 853 000	286 153 000 (-144 700 000)
168		Kvinner og likestilling	200 000 000	200 000 000 (0)
	70	Kvinner og likestilling	200 000 000	200 000 000 (0)
170		FN-organisasjoner mv.	4 944 461 000	2 433 526 000 (-2 510 935 000)
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	835 000 000	208 750 000 (-626 250 000)
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	332 000 000	83 000 000 (-249 000 000)
	72	FNs barnefond (UNICEF)	350 000 000	350 000 000 (0)
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	155 000 000	155 000 000 (0)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-4	FrP 2007
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	170 000 000 (0)
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	150 000 000	15 000 000 (-135 000 000)
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv.	1 496 200 000	224 430 000 (-1 271 770 000)
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS)	160 000 000	160 000 000 (0)
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	150 220 000	37 555 000 (-112 665 000)
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps	67 000 000	16 750 000 (-50 250 000)
	80	Bidrag til globale fond	991 041 000	991 041 000 (0)
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning	88 000 000	22 000 000 (-66 000 000)
171		Multilaterale finansinstitusjoner	1 751 800 000	262 770 000 (-1 489 030 000)
	70	Verdensbanken	730 000 000	109 500 000 (-620 500 000)
	71	Regionale banker og fond	627 300 000	94 095 000 (-533 205 000)
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner	394 500 000	59 175 000 (-335 325 000)
172		Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak	370 000 000	500 000 000 (+130 000 000)
	70	Gjeldslette, betalingsbalansestøtte og kapasitetsbygging	370 000 000	500 000 000 (+130 000 000)
480		Svalbardbudsjettet	123 909 000	123 909 000 (0)
	50	Tilskudd	123 909 000	123 909 000 (0)
Sum utgifter rammeområde 4			24 737 599 000	14 692 271 000 (-10 045 328 000)
Inntekter rammeområde 4				
3100		Utenriksdepartementet	57 582 000	57 582 000 (0)
	1	Gebyr	38 343 000	38 343 000 (0)
	2	Gebyr - utlendingssaker	14 300 000	14 300 000 (0)
	4	Leieinntekter	1 867 000	1 867 000 (0)
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000	3 072 000 (0)
Sum inntekter rammeområde 4			57 582 000	57 582 000 (0)
Sum netto rammeområde 4			24 680 017 000	14 634 689 000 (-10 045 328 000)

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at norsk utenriks-, sikkerhets-, energi-, utviklings-, handels- og europapolitikk må ses i sammenheng. Den

økende graden av regional og global integrasjon skaper både muligheter og utfordringer for et forholdsvis lite land som Norge. Det er behov for klare politiske prio-

riteringer fra regjering og storting, realisme hva angår norske virkemidler og målsettinger, men også satsing på ny politisk, økonomisk, folkerettslig, språklig og kulturell kompetanse i utenriktjenesten. Disse medlemmer mener samtidig at FN ikke er, og heller ikke er i ferd med å bli, et alternativ til de viktigste regionale samarbeidsorganisasjonene i Norges nærområder, NATO og EU.

Disse medlemmer viser til at de dominerende sikkerhetstrusler mot individer og samfunn i dag er grenseoverskridende i sin natur: organisert kriminalitet, narkotikatrafikk, klimaendring og forurensning, terrorisme, fattigdom, sykdommer og epidemier. Løsningen kan kun finnes gjennom forpliktende internasjonalt samarbeid. Det er derfor i Norges interesse å bidra i alle arenaer der beslutninger fattes som kan påvirke Norge. For disse medlemmer er det innlysende at Norge bør melde seg inn i EU, samtidig som regjeringspartiens tvetydige signaler overfor helt sentrale internasjonale organisasjoner som WTO og Verdensbanken er betenkelig.

Disse medlemmer viser til FNs tusenårsmål, med halvering av fattigdom innen 2015 som øverste prioritet. Internasjonal handel bidrar til å gjøre målet oppnåelig. Samtidig ligger de fleste industrilandene under FNs målsetting om å bidra med 0,7 pst. av sin bruttonasjonalinntekt til bistand. Disse medlemmer viser til at bistanden økte hvert eneste år under samarbeidsregjeringen 2001-2005, samt til Høyres alternative statsbudsjett for 2007 hvor bistanden utgjør 19,2 mrd. kroner, tilsvarende 0,9 pst. av BNI og en økning på 2,5 pst. i forhold til saldert budsjett for 2006.

Disse medlemmer minner om at norsk bistandspolitikk i størst mulig grad bør samordnes med øvrige giverland for å skape optimal effekt. Valget av kanal for bistanden bør skje på grunnlag av kompetanse, effektivitet og - der det er nødvendig - mulighet for norsk påvirkning. Disse medlemmer viser til rap-

porten fra FNs reformpanel, som henstiller til større lokal samordning mellom de ulike FN-organene og som advarer om at FN vil svikte verdens fattige dersom anbefalingene ikke tas til følge. Disse medlemmer minner dessuten om Verdensbankens viktige rolle og kompetanse om styresett og kamp mot korrupsjon i utviklingsland. Norge er medlem i og betydelig giver gjennom begge organisasjoner. Det er viktig både for giverlandene og for mottakerne at FN og Verdensbanken samarbeider best mulig og utnytter hverandres komparative fortrinn.

Disse medlemmer minner om at Norge er det giverland som gir en størst andel av bistanden gjennom frivillige organisasjoner. Frivillig arbeid, engasjement og kompetanse er en styrke ved det norske sivile samfunn. Organisasjonenes nettverk og erfaring er viktige ressurser i bistandsarbeidet i mange land. Samtidig er det et tankekors at en så stor del av såkalte frivillige organisasjoners arbeid finansieres over statsbudsjettet, noe også Rattsø-utvalgets rapport uttrykte tidligere i år.

Disse medlemmer viser til sentrum/Høyre-regjeringens St.meld. nr. 30 (2004-2005) om nordområdene som Stortinget sluttet bredt opp om. Høyre vil trappe opp bevilgningene både til samarbeid med Russland og til internasjonalt samarbeid om arktiske spørsmål. Atomsikkerhet, helse, klima- og miljøtiltak samt menneskerettigheter og demokrati er av særlig viktighet. I tillegg bør et tettere samarbeid om demokrati og menneskerettigheter innledes. Disse medlemmer vil samtidig minne om at nærområder er mer enn nordområder, og vil derfor øke bevilgningen til tiltak som fremmer stabilitet, demokrati og menneskerettigheter på Vest-Balkan så vel som i tidligere kommunistland som for eksempel Hviterussland og Ukraina.

Når økonomisk liberalisering ledsages av krav om politiske reformer, er dette noe disse medlemmer anser som en naturlig og gunstig utvikling som bør oppmuntres.

Høyres alternative statsbudsjett 2007 - Utenriks

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	Høyre
Utgifter (i hele tusen kroner)				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	1 423 402	1 394 421 (-28 981)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	16 061	15 061 (-1 000)
	71	Diverse tilskudd	29 426	34 426 (+5 000)
118		Nordområdetiltak mv.		
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland	251 327	267 209 (+15 882)
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak	23 498	28 498 (+5 000)
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	795 177	747 716 (-47 461)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	Høyre
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)		
	1	Driftsutgifter	162 420	157 984 (-4 436)
151		Bistand til Asia		
	78	Regionbevilgning for Asia	677 600	639 211 (-38 389)
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten	170 500	145 000 (-25 500)
153		Bistand til Latin-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Latin-Amerika	261 500	161 500 (-100 000)
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	33 500	26 500 (-7 000)
	70	Sivilt samfunn	1 053 000	1 027 000 (-26 000)
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid	81 000	70 000 (-11 000)
	73	Kultur	102 000	93 000 (-9 000)
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk	160 500	155 500 (-5 000)
161		Næringsutvikling		
	70	Nærings- og handelstiltak	70 000	90 000 (+20 000)
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	112 500	120 000 (+7 500)
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	57 500	70 000 (+12 500)
	75	NORFUND – tapsavsetting	143 750	72 500 (-71 250)
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap)	868 500	818 500 (-50 000)
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer	325 000	279 000 (-46 000)
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	2 125 434	1 770 750 (-354 684)
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv.	181 000	101 735 (-79 265)
168		Kvinner og likestilling		
	70	Kvinner og likestilling	200 000	150 000 (-50 000)
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	835 000	760 000 (-75 000)
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	332 000	342 000 (+10 000)
	72	FNs barnefond (UNICEF)	350 000	300 000 (-50 000)
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	155 000	140 000 (-15 000)

Kap.	Post	Formål	St.prp. nr. 1	Høyre
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000	173 000 (+3 000)
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv.	1 496 200	1 280 000 (-216 200)
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS)	160 000	150 000 (-10 000)
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	150 220	135 305 (-14 915)
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps	67 000	60 000 (-7 000)
	80	Bidrag til globale fond	991 041	813 104 (-177 937)
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning	88 000	80 052 (-7 948)
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken	730 000	799 249 (+69 249)
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner	394 500	474 500 (+80 000)
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	123 909	110 909 (-13 000)
Sum utgifter			24 737 599	23 423 764 (-1 313 835)
Inntekter (i hele tusen kroner)				
Sum inntekter			57 582	57 582 (0)
Sum netto			24 680 017	23 366 182 (-1 313 835)

4. KOMITEENS MERKNADER TIL DE ENKELTE BUDSJETTKAPITLER

Når det gjelder de budsjettkapitler og poster som verken er nevnt nedenfor eller i komiteens alminnelige merknader, har komiteen ingen merknader til disse, og slutter seg til St.prp. nr. 1 (2006-2007).

4.1 Utenriksdepartementet

4.1.1 Kap. 100 Utenriksdepartementet

SAMMENDRAG

Den sammenslåing av poster under kapitlene 100 og 101 som ble gjennomført ved fjorårets budsjett, videreføres i budsjettet for 2007 ved at det ikke lenger blir noen poster under kap. 101. Det innebærer at budsjettet for utenriksdepartementet og utenriksstasjonene nå er helt slått sammen under kap. 100. Regjeringen foreslår her et budsjett på kr 1 474 576 000. Sammenlignet med fjorårets budsjett for kap. 100 og 101 utgjør dette en økning på 46,7 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2006.

Under post 71 Diverse tilskudd foreslås det i 2007-budsjettet kr 10 300 000 til gjennomføring av Norges verifikasjonsoppgaver i tilknytning til prøvestansavta-

len gjennom NORSAR. Under samme post er det for 2007 foreslått å bevilge kr 6 086 000 til Norsk senter for menneskerettigheter som en rammeoverføring fra Kunnskapsdepartementet til Utenriksdepartementet. Dette gjøres for å unngå at sentret mottar tilskudd gjennom Universitetet i Oslo. Tilskuddet skal i stedet komme direkte fra overordnet departement til sentret som et nasjonalt senter for menneskerettigheter.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at budsjettforslaget har en økning av post 1 Driftsutgifter, noe som har sammenheng med lønnsoppgjøret og pris/kursjusteringer.

Komiteen har videre merket seg at post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold er overført fra tidligere kap. 101 som nå utgår og er knyttet til utenriksstasjonene. Det samme gjelder post 72 Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, samt post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn.

Komiteen vil understreke betydningen av hvor viktig det er at Utenriksdepartementet har en organisasjon som er fullt operativ og har en beredskap som er fullt ut i stand til å takle eventuelle krisesituasjoner.

Komiteen vil også understreke betydningen av at våre utenriksstasjoner er i stand til å ivareta norske borgeres interesser ute og at de også bidrar til å legge forholdene til rette for norsk næringsliv i utlandet.

Komiteen merker seg at Regjeringen signaliserer et styrket arbeid overfor norsk verdiskaping i utlandet. Komiteen vil på dette grunnlag vise til at utenriksstasjonen bør følge opp norsk næringsmessig aktivitet i de områder som er preget av slik verdiskaping, og viser til at det sørlige Kina er et slikt område. Komiteen vil videre vise til at Norges konsulære tilstedeværelse i Hongkong ble nedlagt i 2003, og at dette tok bort den konsulære tilstedeværelsen i det sørlige Kina. Komiteen vil derfor be om at Utenriksdepartementet på ny vurderer å styrke konsulærtjenestene i Sør-Kina, og vil vise til Hongkong og Guangzhou som mulige steder for en slik tilstedeværelse.

Komiteens viser til St.meld. nr. 23 (2005-2006) om gjennomføring av europapolitikken. Det er viktig at informasjon om europeisk samarbeid blir styrket, og at alle deler av det norske samfunnet har et aktivt forhold til de utfordringene EU-samarbeidet stiller Norge overfor.

Komiteen viser til at Norge har et mangfold av fredsorganisasjoner, og ønsker å styrke disse med 500 000 kroner under post 71 Diverse tilskudd. Post 01 Driftsutgifter reduseres tilsvarende.

Komiteen vil understreke viktigheten av å ha en offensiv strategi for å tilrettelegge for næringslivet på utenriksstasjonene og ha fokus på fremme av norsk næringsliv generelt. Komiteen støtter derfor at dette er gjort til et viktig satsingsområde i utenrikspolitikken.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Dokument nr. 8:67 (2004-2005) der det tas til orde for en refokusering av norsk utenrikspolitikk samt modernisering av utenriksstasjonen, gjennom å oppnevne et bredt sammensatt utvalg for å gjennomgå de utenrikspolitiske utfordringer Norge står overfor og foreslå prioriteringer og innretting av norsk utenriksstasjon for å møte disse utfordringene.

Disse medlemmer mener at den norske utenriksstasjonen må ha større fokus på å fremme det norske næringslivs interesser i utlandet. De må operere som tilretteleggere, kunnskapsbase og støttespillere, et arbeid som etter disse medlemmers mening bare blir viktigere og viktigere. I en stadig mer global konkurransesituasjon må vi erkjenne at norske bedrifter agerer i et tøffere marked, noe som ofte krever store ressurser og mye kunnskap. Små og mellomstore bedrifter har ofte vanskelig for å fremskaffe nødvendige kunnskaper og ressurser, og det vil derfor ofte være av stor betydning at disse får hjelp og assistanse fra utenriksstasjonen.

Disse medlemmer er kjent med at piratkopiering er et økende problem for myndigheter og næringsliv. Disse medlemmer viser til EU-statistikk som fremviser at piratkopiering siden 2003 har økt med 12 pst., og siden 1998 med 100 pst. Disse medlemmer viser videre til at OECD anslår at markedet for

piratkopier utgjør 5-7 pst. av verdenshandelen. Disse medlemmer viser til anslag fra EU om at Europa årlig taper rundt 200 000 arbeidsplasser og opptil 3 000 mrd. kroner på produksjonen av falske varer. Disse medlemmer viser til at piratkopiering rammer alle bransjer og produkter. Disse medlemmer viser videre til sammenhengen mellom økningen i handelen med piratprodukter og økningen i organisert kriminalitet. Disse medlemmer er kjent med at det meste av piratkopieringen foregår i Asia, og spesielt i Kina. Siden også norsk næringsliv og norske bedrifter i økende grad blir utsatt for immaterielle krenkninger, mener disse medlemmer at det er nødvendig å styrke ambassadetjenestene i Asia og spesielt Kina med en "helpdesk" for å bistå norsk næringsliv og ivareta norske interesser og virksomheter, og som vil gjøre det enklere og billigere for norske bedrifter å forfølge kopipirater. Disse medlemmer viser til at ambassadene bør vite hvordan sakene best kan forfølges og hvilke kanaler som bør brukes. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen arbeide for en styrking av ambassadetjenestene i Asia, spesielt Kina, for å bistå norsk næringsliv og bedrifter når det gjelder immaterielle krenkninger."

Når det gjelder post 71 Diverse tilskudd, ønsker disse medlemmer en styrking av formålet "Fremme av transatlantisk samarbeid", som dekker tilskudd til arbeid for opprettholdelse og styrking i forbindelsene mellom USA og Norge. Disse medlemmer mener at tilskuddet til "Fremme av internasjonalt" samarbeid bør ligge på samme nivå som tilskuddet til "Informasjon om europeisk samarbeid", og derfor foreslår disse medlemmer en styrking av budsjettposten som øremerkes formålet "Fremme av transatlantisk samarbeid", jf. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for 2007.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.2 Kap. 3100 Utenriksdepartementet, inntekter

SAMMENDRAG

Inntekstpostene under kap. 3100 omfatter også inntektene som i 2006-budsjettet falt inn under kap. 3101 Utenriksstasjonene. Etter sammenslåingen forventes inntektene i 2007 å bli kr 57 900 000, som vil utgjøre en økning på 18,2 pst.

4.1.3 Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår i budsjettet for 2007 å bevilge kr 11 553 000, sammenliknet med kr 7 407 000 i saldert budsjett for 2006. Økningen utgjør 56 pst.

4.1.4 *Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet*

SAMMENDRAG

For 2007 foreslår Regjeringen å bevilge kr 8 989 000 mot kr 8 813 000 i saldert budsjett for 2006. Kapitlet dekker utgifter til statsbesøk og offisielle reiser til utlandet for DD.MM. Kongen og Dronningen. Det omfatter også kronprinsparets og prinsesse Märtha Louises offisielle reiser i utlandet. I 2007 er det planlagt flere slike besøk, og besøksvirksomheten for kronprinsparet ventes også å bli betydelig.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen verdsetter det omfattende arbeid og den betydelige innsats som kongefamilien bidrar med i å profilere Norge og fremme norske interesser ved besøksvirksomhet til utlandet.

4.1.5 *Kap. 115 Presse-, kultur- og informasjonsformål*

SAMMENDRAG

I proposisjonen foreslås å øke bevilgningen til presse-, kultur- og informasjonsformål med 16,6 pst., fra kr 63 951 000 i saldert budsjett for 2006 til kr 74 557 000 i 2007-budsjettet. Blant satsingsområdene for 2007 er informasjonstiltak overfor norske og utenlandske målgrupper knyttet til nordområdepolitikken. Web-basert informasjon og kommunikasjon på intranett og overfor publikum er også satsingsområde.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen vil understreke betydningen av et aktivt kunst-, kultur- og informasjonsarbeid som en forutsigbar og integrert del av utenrikspolitikken.

Komiteen peker på at det er stor etterspørsel etter kunst- og kulturuttrykk skapt i vår egen tid. Det må derfor legges til rette for å utvikle ordninger som ivaretar dagens behov for mobilitet og forutsigbarhet.

Komiteen har merket seg at departementet vurderer å utvikle et felles profileringsverktøy for det nasjonale omdømmearbeidet. Komiteen har videre merket seg at publikumsrettede webløsninger vil bli videreutviklet i retning av mer dynamiske informasjonsverktøy.

Komiteen vil vise til at reaksjonene etter de såkalte Mohammed-tegningene understreker at omdømmearbeid og norsk profilering er blitt mer krevende, men kanskje enda viktigere. Komiteen mener at dialog er en viktig del av den kulturelle utenlandssatsingen. Det er også viktig at oppgaver knyttet til presse, kultur og informasjon bidrar til åpenhet og debatt om både utenrikspolitiske og internasjonale spørsmål i det norske samfunnet.

Komiteen vil gi sin støtte til departementets arbeid for å gjøre nordområdepolitikken kjent både i våre nær-områder, i organisasjoner vi deltar i og overfor våre allierte.

Komiteen påpeker viktigheten av å promotere norsk mote og design i utlandet som en del av den aktive utenrikspolitikken på presse-, kultur- og infor-

masjonsfeltet, foruten det arbeidet som gjøres fra nærings- og kulturdepartementets side.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil legge vekt på at både Utenriksdepartementet og utenriksstasjonene må bruke tid og ressurser på et felt som både gjør Norge kjent, som fremmer vårt internasjonale omdømme, og som sikrer internasjonalisering av det norske kunst- og kulturfeltet. Det skaper oppmerksomhet om Norge når Grete Waitz-løpet arrangeres i Central Park i New York hver høst. Det legges merke til når Ibsens Nora settes opp på en teaterscene i Beijing. Flertallet mener at presse-, kultur- og informasjons samarbeidet øker både kunnskapen om, og interessen for Norge og norske synspunkter, noe som også styrker norsk turistnæring, norsk kulturliv og øvrig norsk næringsliv.

4.1.6 *Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner*

SAMMENDRAG

Dette budsjettkapitlet omfatter pliktige bidrag og kontingenter til internasjonale organisasjoner som Norge er medlem av, i tillegg til finansieringsordningene under EØS-avtalen. Regjeringen foreslår å bevilge kr 2 356 490 000 for 2007 til kap. 116, mot kr 1 564 210 000 i saldert budsjett for 2006. Økningen har i hovedsak sammenheng med større bevilgninger til EØS finansieringsordningene.

Når det gjelder tilskudd til FN over dette kapitlet, foreslår Regjeringen å øke budsjettet fra kr 293 414 000 i saldert budsjett i 2006 til kr 305 180 000 for 2007. Av dette skal 230 mill. kroner gå til FNs fredsbevarende operasjoner, mens 75,18 mill. kroner skal avsettes til FNs regulære budsjett. Regjeringen fremhever at styrket norsk sivil og militær deltakelse i og støtte til fredsbevarende operasjoner skal være et viktig element i Regjeringens satsing på FN.

De tre finansieringsordningene under EØS-avtalen faller inn under postene 71, 72 og 73 i dette kapitlet. For 2007 foreslår Regjeringen en økning som utgjør mer enn en dobling, fra til sammen 630 mill. kroner i saldert budsjett i 2006 til 1,430 mrd. kroner i 2007-budsjettet. Post 71 gjelder tilskudd til Portugal, Spania, Hellas og Irland, og utbetalingene vil her fases ut. Postene 72 og 73 gjelder i tillegg de land som ble medlem av EU etter utvidelsen i 2004. Regjeringen har ifølge proposisjonen som mål også å styrke de bilaterale forbindelsene med mottakerlandene gjennom disse ordningene. Det foreslås i tillegg tilsagnsfullmakter til Utenriksdepartementet på kr 2 150 000 000 for hver av postene 72 og 73, se forslag til vedtak VIII.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen mener at Norge må støtte aktivt opp under den videre reformprosessen i FN for å gjøre organisasjonen best mulig i stand til å oppfylle målsettingene i Tusenårserklæringen. Komiteen merker seg her utviklingen med opprettelse av en ny fredsbyg-

gingskommisjon, et nytt menneskerettighetsråd og videre administrative reformer av FN-systemet. Komiteen merker seg i tillegg at styrket sivil og militær deltakelse i og støtte til FNs fredsoperasjoner, utgjør et sentralt element i den norske FN-satsingen.

Komiteen mener Norge må være en aktiv alliansepartner i NATO med målsetting om å trygge norsk sikkerhet og bidra til internasjonal fred og stabilitet gjennom deltakelse i alliansens operasjoner. Komiteen er opptatt av å styrke NATOs evne til å kunne møte nye sikkerhetsutfordringer, sikre det transatlantiske samarbeidet i NATO og utvikle det strategiske samarbeidet mellom NATO og EU.

Komiteen legger vekt på Europarådets betydning for å ivareta menneskerettigheter, rettsstat, demokrati og godt styresett i hele Europa. Komiteen er enig i at Norge skal være en pådriver for å styrke Den europeiske menneskerettighetsdomstolen slik at antallet ubehandlede saker kan reduseres, uten at dette skal gå vesentlig ut over Europarådets øvrige gjøremål.

Komiteen legger vekt på at det skal være en felles standard for menneskerettigheter i Europa basert på Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen og mener at samarbeidet og rollefordelingen mellom Europarådet og EU må ivareta dette.

Komiteen merker seg at Norge høsten 2005 trådte inn i styret til Det internasjonale atomenergibyrå (IAEA) for en toårsperiode. Komiteen vil understreke målsettingen om å styrke IAEOs politiske og økonomiske evne til å gjennomføre sitt inspeksjons- og bistandsregime og særlig ivareta sitt ansvar for å påse at ikke-spredningsforpliktelsene i Avtalen om ikke-spredning av kjernevåpen (NPT) overholdes.

Komiteen merker seg at Norge i det utvidede EØS skal yte betydelige bidrag til å redusere økonomiske og sosiale forskjeller i EØS. Komiteen viser til at det er et politisk mål å styrke de bilaterale relasjoner mellom Norge og mottakerlandene gjennom ordningene, og merker seg at myndighetene aktivt har bidratt med kontakt og informasjon for at norske aktører skal kunne utvikle et slikt bilateralt samarbeid. Komiteen har i høringer blitt gjort oppmerksom på at det for mange aktører, for eksempel frivillige organisasjoner og arbeidslivets parter, har vært vanskelig å få til et bilateralt samarbeid grunnet mangel på finansiering på norsk side. Komiteen mener at myndighetene må vurdere hvordan målet om bilateralt samarbeid bedre kan ivaretas gjennom finansieringsordningene eller på andre måter.

Komiteen støtter Regjeringens aktive arbeid i WTO for å sikre et multilateralt regelverk som oppfyller lovnader til utviklingslandene slik at deres interesser ivaretas, og et forutsigbart multilateralt regelverk for norsk næringsliv. Komiteen mener at en revisjon av antidumping-regelverket, og Regjeringens aktive arbeid for å utfordre urettmessig bruk av dette regelverket, fremdeles bør få spesiell prioritet.

Komiteen merker seg at forhandlingene ble suspendert i 2006 og ønsker en fornyet innsats for å etablere forhandlinger med likeverdig og inkluderende deltakelse av alle organisasjonens medlemmer og at

lovnader om en bred utviklingsagenda oppfylles. Komiteen ser det også som viktig at Russland innlemmes så snart alle vilkår for medlemskap er oppfylt.

Komiteen mener det er viktig å sikre at alle land som ønsker det kan ivareta en nasjonal matproduksjon, men ser også at det er nødvendig med tiltak i WTOs regelverk som hindrer dumping av matvarer.

Komiteen mener også at Norge må bidra til å gi utviklingslandene bedre tilgang til industrilandenes markeder.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er enig i at Norge må øke sin innsats og bidra til å styrke FN som en sterk og handlekraftig organisasjon som hovedgrunnlag for en internasjonal rettsorden og et verdensomspennende sikkerhetssystem.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.7 Kap. 118 Nordområdetiltak mv.

SAMMENDRAG

Tidligere lå bevilgningene til postene under kap. 118 Nordområdetiltak under kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak. Samlet for kap. 118 foreslår Regjeringen at det bevilges kr 279 118 000, og for de samme postene i saldert budsjett for 2006 under det tidligere kap. 197 utgjorde dette kr 262 395 000. Økningen vil da bli på kr 16 723 000.

Av proposisjonen fremgår det at nordområdene er Regjeringens viktigste strategiske satsingsområde i de kommende år. Særlig har Regjeringen lagt vekt på å øke bevilgningen til tiltak for å styrke samarbeidet med Russland og andre land i nord, oppfølging av Helhetlig forvaltningsplan, økt overvåking (Kystvakten), beredskap, oppfølging av finnmarksloven, og informasjonstiltak om nordområdespørsmål. Utgiftene til disse tiltakene utgjør kr 273 510 000, og fordeles over flere departementers budsjett, herunder UD-budsjettet.

Post 70 Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland foreslås økt med 20 mill. kroner i 2007 sammenlignet med saldert budsjett for 2006. Økningen på 20 mill. kroner vil utgjøres av 5 mill. kroner til prosjektsamarbeid med Russland, 5 mill. kroner til Arktisk samarbeid og 10 mill. kroner til Barents 2020. I tillegg fremlegges det et forslag fra Regjeringen om tilsagnsfullmakt på 188 mill. kroner under denne posten, jf. forslag til vedtak VIII.

Under post 71 Tilskudd til fred- og demokratitiltak vil midlene til et freds- og forsoningsprosjekt for Kypros bevilges på samme nivå for 2007 som i saldert budsjett for 2006, dersom proposisjonen vedtas. Dette drives av institutt for fredsforskning (PRIO).

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen er positiv til at prosjektsamarbeidet med Russland foreslås styrket med 5 mill. kroner.

Komiteen registrerer at denne styrking i hovedsak vil benyttes til å styrke samarbeidet innen energi, bærekraftig forvaltning av fornybare ressurser i Barentshavet og urfolkssamarbeidet i nord. Komiteen mener denne styrkingen også må benyttes til utviklingen av et åpent og demokratisk samfunn.

Komiteen har merket seg innretningen på miljøvernssamarbeidet med Russland og vil særlig fremheve den dialog som er etablert om økosystembasert forvaltning i hele Barentshavet. Samarbeid om miljøspørsmål som oljevernberedskap og HMS-spørsmål vil være særlig aktuelt i forbindelse med fremtidig petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Komiteen er opptatt av at Norge bidrar til styrking av lokalkompetansen innen miljø- og ressursforvaltning i Nordvest-Russland. Komiteen ber Regjeringen i samarbeid med russiske myndigheter bidra til at det foretas kartlegging og sårbarhetsanalyser av miljøet på russisk side av Barentshavet og tilliggende landområder.

Komiteen er av den oppfatning at det er viktig med et bredt samarbeid på helse- og sosialfeltet med Russland, særlig i forhold til Nordvest-Russland. Bekjempelse av smittsomme sykdommer og livsstilssykdommer må stå sentralt i arbeidet. Komiteen har merket seg at Norge har påtatt seg et særlig ansvar under EUs nordlige dimensjon for å styrke smittevernet i fengslene. Komiteen viser til sin merknad fra i fjor om å støtte pasienter i Arkhangelsk, som er rammet av multiresistent tuberkulose, med medisinkjøp.

Barentssekretariatets rolle er etter komiteens mening svært viktig for å realisere et bredt folk-til-folk-samarbeid med Russland. Komiteen er tilfreds med at sekretariatets rolle vil bli ytterligere videreutviklet. Komiteen har merket seg Regjeringens planer om å opprette et internasjonalt sekretariat for Barentssamarbeidet.

Komiteen støtter det kultursamarbeidet som foregår i nord og er positiv til at prosjekter rettet mot ungdom vil bli særlig vektlagt, bl.a. ungt entreprenørskap på tvers av landegrensene.

Komiteen har merket seg at atomsikkerhetssamarbeidet fortsatt vil være en viktig del av vårt bilaterale forhold til Russland. Komiteen tar til etterretning at norsk bistand til opphuggingen av ikke-strategiske atomubåter i løpet av 2007 vil bli vurdert i lys av de planer som foreligger. Komiteen er tilfreds med at fjerningen av strontiumbatterier i fyrlykter fortsetter i raskt tempo.

Komiteen er innforstått med at den tyngste innsatsen fra norsk side til støtte ved prosjekter ved russiske kjernekraftverk er tilbakelagt og at støtten nå videreføres på et moderat nivå.

Komiteen mener at det også innen arbeidet med atomsikkerhet er viktig å støtte det sivile samfunn og de uavhengige russiske organisasjoner som er opptatt av disse spørsmål, for å fremme en åpen og kritisk debatt rundt miljøarbeid generelt og atomspørsmål spesielt.

I forhold til arktisk samarbeid er komiteen tilfreds med at man fra norsk side vil benytte Det internasjonale polaråret til å styrke profileringen av Norge og

norske prioriteringer i det arktiske samarbeidet. Komiteen mener det er viktig for Norge å være synlig og til stede på alle relevante fronter i så vel Arktis som Antarktis, og mener det er av vital interesse for Norge som nasjon at vi markerer Norge som en ledende polarnasjon. Komiteen mener dette krever økt prioritering innen for eksempel forskning, utdanning på området, men også kontinuerlig arbeid med tilstrekkelig tilstedeværelse av viktige nasjonale aktører på alle relevante arenaer i både Arktis og Antarktis. Med en økende internasjonal interesse knyttet til polområdene mener komiteen Norge må være godt synlig og også bruke våre diplomatiske kanaler for kontinuerlig å fremme norske interesser. Komiteen mener dette må gjenspeile seg i vårt arbeid i flere internasjonale organisasjoner, bl.a. gjennom formannskapet i Arktisk Råd, og således være et prioritert område for norsk utenriks-tjeneste.

Komiteen slutter seg til Regjeringens planer og målsettinger for arbeidet med Barents 2020 og vil understreke viktigheten av å jobbe på tvers av sektorer og departementer for å få de ønskede resultater. Komiteen mener det er riktig at denne satsingen skal bidra til å gjøre Norge til en sentral forvalter av kunnskap og kompetanse i nord.

Komiteen mener det arbeidet stiftelsen ØkoPomorka gjør er et viktig bidrag i folk-til-folk-samarbeidet med Russland. Komiteen viser til at ØkoPomorka er et kvinnerett prosjekt som ble startet opp i 2004, og at formålet er å sikre at kvinnene blir selv-drevne deltakere i et fremtidsrettet og økologisk landbruk. Komiteen viser til at det er antatt at 3000 russiske kvinner vil være involvert i prosjektet i perioden 2006-2009. Komiteen mener arbeidet til ØkoPomorka vil være positivt for de utvalgte landsbyene som helhet også, i tillegg til at de hjelper de direkte involverte. Komiteen viser til at ØkoPomorka har fått støtte fra Utenriksdepartementet til dette arbeidet i 2006, og understreker at det er viktig at de får støtte også i 2007.

Komiteen er tilfreds med ønsket om å stimulere til næringsutvikling på begge sider av den norsk-russiske grensen. Komiteen har merket seg at man her ser for seg å bygge opp et lokalt næringsliv i tilknytning til petroleumsnæringen. Komiteen støtter Regjeringens prioritering av tiltak som fremmer fleksibel bevegelse og handel mellom Norge og Russland.

Komiteen vil oppfordre Regjeringen til å legge forholdene til rette for etablering av en industriell og økonomisk samarbeidssone Norge/Russland. Sonen vil kunne fremme samarbeid mellom norske og russiske selskaper basert på naturlige fortrinn, herunder landanlegg og tilhørende virksomhet som kreves for utbygging av petroleumssfunn i Barentshavet.

Komiteen vil oppfordre Regjeringen til å legge forholdene til rette for etablering av små og mellomstore bedrifter i området, noe som er viktig for å fremme et variert næringsgrunnlag. Nåværende virkemiddelapparat synes ikke å dekke dagens behov. Fjerning av grensehindre, handelsfremmende tiltak, prosjektstøtte, kredittytelser, garantistillelser og hospi-

teringsprogram er aktuelle tiltak. De bør i den grad det er mulig også omfatte mikronivå. Mikrokreditter og andre tiltak spesielt rettet inn mot kvinnelig gründere bør utredes. Fremvekst av en ny gruppe med gründere og entreprenører vil fremme økonomisk og demokratisk utvikling og bevirke en sosial utjevning som genererer stabilitet i Nordvest-Russland.

Under post 70 Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland mener komiteen det er meget positivt at Regjeringen slår fast at nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde, og at forholdet til Russland blir fremhevet. Komiteen er av den oppfatning at det er meget viktig å arbeide videre sammen med Russland for å løse felles problemer og utfordringer i fellesskap. Dette innebærer fortsatt sterk satsing på atomsikkerhetstiltak, styrket fokus på helse- og sosialmessige utfordringer, og ikke minst en enda sterkere satsing på folk-til-folk-samarbeidet med Russland i nord.

Komiteen er opptatt av nordområdene i ethvert henseende: sikkerhetspolitisk, miljøpolitisk, ressurspolitisk, sosialpolitisk og næringspolitisk - og vil understreke betydningen av å se disse områdene i sammenheng. Forskning er et sentralt tverrgående saksfelt som understøtter flere av de andre, noe som gjør det viktig å satse mer på dette området.

Komiteen mener det er viktig å styrke utdannings-samarbeidet mellom Norge og Russland. Komiteen mener at utdannings-samarbeidet mellom Norge og Russland fortsatt kan utvikles videre, og at dette arbeidet må ta sikte på å redusere hindringer knyttet til studentutveksling.

Komiteen mener det er viktig at Norge arbeider for å støtte utviklingen av et åpent og demokratisk samfunn i Russland. Komiteen er bekymret over innskrenkingen av handlingsrommet til den frie pressen og frivillige organisasjoner. Komiteen er videre bekymret for fremveksten av fremmedfrykt og økende grad av vold og diskriminering. Komiteen er bekymret over drap på en rekke journalister samt menneskerettighets- og demokratiaktivister i de senere år, og den virkningen dette har for ytringsfriheten i Russland.

Komiteen mener at Norge også må søke å påvirke Russland i forhold til utviklingen i sine nærområder, dette gjelder ikke minst Hviterussland, men også områder som Kaukasus og Sentral-Asia.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringens totale satsing på nordområdene utgjør om lag 500 mill. kroner (UDs "nordområdetiltak" og Regjeringens "nordområdesatsing"). Av dette forventes i hovedsak bare 17 mill. kroner å gå til helse og sosial. Disse medlemmer anser dette som en svært liten andel, og mener at den bør økes. Regjeringen bør i sin nordområdesatsing i større grad fokusere på mennesker og levevilkår. Norge vil ikke være tjent med et stort og vedvarende velferdsgap i forhold til Nordvest-Russland.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil fremheve viktigheten av økt satsing på hiv/aids- og tuberkulosebekjempelse i Nordvest-Russland. Disse medlemmer viser til at i grensen mellom Norge og Nordvest-Russland finnes den største skilnaden i verden når det gjelder smittsomme sykdommer. Ikke noe annet sted i verden finnes det lavere forekomst av hiv/aids og tuberkulose enn i Norge og Norden. Samtidig er forekomsten av disse smittsomme sykdommene på russisk side av grensen blant de hyppigste i verden. Dette ble understreket av lederen for smittevernarbeidet i Barentsregionen, Preben Aavitsland, i en artikkel i det nordiske fagtidsskriftet *Social- och hälsovårdnytt* den 19. desember 2005. Nordvest-Russland sliter med en svært alvorlig situasjon når det gjelder tuberkulose og hiv/aids. Situasjonen i Nordvest-Russland er alvorlig, og antall smittede har blitt fordoblet siden Sovjetunionens fall. Disse medlemmer mener situasjonen i Barentsområdet når det gjelder spredning av hiv/aids og tuberkulose, er alarmerende og urovekkende. Disse medlemmer viser til tall fra EpiNorth - et nettverk som administreres fra avdeling for infeksjonsovervåking på Nasjonalt folkehelseinstitutt - som viser at det ble meldt 290 nye tilfeller med tuberkulose i Norge i 2005, mens tallet for Nordvest-Russland alene ligger nesten 20 ganger høyere (5 456 nye registrerte tilfeller i 2005), samtidig som det er antatt store mørketall for dette. Disse medlemmer viser til tall fra EpiNorth som viser at det var meldt 219 nye tilfeller med hiv i Norge i 2005, mens tallet for Nordvest-Russland alene ligger nesten 25 ganger høyere (5 082 nye registrerte tilfeller i 2005). Disse medlemmer viser til at Nasjonalt folkehelseinstitutt antar at 2 500 personer lever med hiv-smitte i Norge i dag, til sammenligning er det antatt at 70 000 personer lever med hiv/aids i Nordvest-Russland i dag. Disse medlemmer understreker at det er antatt knyttet store mørketall til tallet på både hiv/aids-smittede og tuberkulosesmittede i Nordvest-Russland, som fører til at antall smittede i realiteten er langt høyere. Disse medlemmer vil totalt styrke bevilgningene som går via dette kapittelet med 100 mill. kroner, hvorav 12 mill. kroner av disse midlene øremerkes til bekjempelse av tuberkulose og hiv/aids i Nordvest-Russland og 2 mill. kroner av midlene øremerkes Stiftelsen ØkoPomorka, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for 2007. Disse medlemmer viser for øvrig til komiteens merknader.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sin innledende merknad, og styrker kap. 118 med 20 882 000 kroner.

4.1.8 Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen

SAMMENDRAG

Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelp er fra 2006 slått sammen med kap. 143 Utenriksstasjonene, og kap. 140 utgjør nå den samlede bevilgningen til bistandsadministrasjonen i Utenriks-

departementet. I proposisjonen foreslår Regjeringen å øke denne bevilgningen fra kr 753 934 000 i saldert budsjett for 2006 til kr 808 934 000. Økningen utgjør 55 mill. kroner.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen mener at norsk bistandsforvaltning bør legge enda større vekt på måling og evaluering av de faktiske resultater av innsatsen. Komiteen viser til at Regjeringen foreslår en økning i de administrative utgiftene til bistanden som er høyere enn prisveksten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at store kostnader knyttet til administrasjon av utviklingshjelpen vil reduseres som en følge av en reduksjon og en omlegging av den offentlige bistanden til utviklingslandene gjennom iverksettelsen av Fremskrittspartiets bistands- og utviklingspolitikk. Disse medlemmer vil redusere nivået på bistanden, og kanalisere den gjenværende bistanden gjennom frivillige organisasjoner og globale fond, og ikke minst gjennom "injeksjon" til igangsetting av flere mikrofinansieringsprosjekter. Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av at bistandspolitikken blir mer fokusert på det kvalitative i bistanden og mindre på det kvantitative. Størrelsen på bistandsbudsjettet sier lite eller ingenting om hvor vellykket bistandssatsingen er. Disse medlemmer vil derfor redusere bevilgningene som går til Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for 2007.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

Komiteens medlem fra Venstre mener at en økning i bevilgningen til bistandsadministrasjonen er en god investering, da de øvrige milliardene kan brukes bedre om det bevilges mer til forvaltning og kvalitets-sikring. Dette bør ses i sammenheng med den betydelige økningen i bistandsbudsjettet, noe som kan gjøre det vanskelig å forvalte de nye midlene på en god måte. Økning i bevilgningen til bistandsadministrasjon bør derfor være minst like stor som prisveksten.

4.1.9 Kap. 141 Direktoratet for utviklings-samarbeid (NORAD)

SAMMENDRAG

Regjeringen ønsker å støtte bl.a. NORADs strategi for virksomheten fram mot 2010 ved å bevilge 6 mill. kroner mer i 2007-budsjettet enn i saldert budsjett for 2006. Det foreslås derved å bevilge kr 162 420 000 under dette kapitlet. Økningen skal blant annet gå til nødvendig kompetanseutvikling til gjennomføring av den nye strategien.

Programkategorien 03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen, dvs. kap. 140 og 141, foreslås som helhet gitt en økning på 6,7 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2006.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at det er en økt bevilgning på dette kapittel knyttet til blant annet nødvendig kompetanseutvikling for gjennomføring av etatens virksomhet mot 2010.

Komiteen peker på at NORAD har foretatt en evaluering av Fredskorpsets drift og prosjekter, og komiteen har merket seg at evalueringen konkluderer med at Fredskorpset er en effektiv og god organisasjon for gjennomføring av Norges mål i utviklingspolitikken, og at rapporten råder Utenriksdepartementet til ikke å belaste Fredskorpset med ansvar utover dagens aktiviteter uten at det følger med økte ressurser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sin målsetting om en utviklingspolitikk som setter mer fokus på kvaliteten og mindre fokus på kvantiteten på bistanden. Disse medlemmer viser til at NORAD i mai 2006 la frem dokumentet "NORADs strategi mot 2010", og at det i strategien understrekes at NORAD fremover skal være mer resultatfokuserte, kvalitetsfokuserte og informasjonsorienterte. Disse medlemmer mener dette er positive signaler, men minner likevel om at disse honnørordene har hatt fast plass i NORADs strategidokumenter siden etableringen. Disse medlemmer finner derfor grunn til å advare mot at resultatfokus, kvalitetsfokus og informasjonsfokus fortsatt kun forblir nettopp honnørord som hentes frem hver gang NORAD legger frem nye strategidokumenter. Disse medlemmer viser til at NORAD fremover skal levere årlige rapporter om resultatene av norsk bistand, noe disse medlemmer anser som positivt. Disse medlemmer mener likevel at det eksisterer et behov for mer uavhengige gjennomganger av resultatene av norsk bistand, som ikke leveres av NORAD selv. Disse medlemmer er også av den oppfatning at det foreligger et stort effektiviseringspotensial når det gjelder administrasjonen av fagetaten NORAD, og disse medlemmer vil derfor redusere bevilgningene som går til administrasjon av fagetaten NORAD, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for 2007.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.10 Kap. 150 Bistand til Afrika

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår å bevilge kr 2 713 500 000 i bistand til Afrika under kap. 150. I saldert budsjett for 2006 utgjorde dette kr 2 383 500 000. Dette innebærer en økning på 330 mill. kroner, eller 13,8 pst. Kapitlet dekker finansiering av bistanden til hovedsamarbeidslandene i Afrika under post 70 med til sammen kr 1 281 500 000, samt regionbevilgningen for Afrika under post 78 med kr 1 432 000 000. Proposisjonen viser til flere internasjonale initiativ for å øke bistanden til Afrika den siste tiden, bl.a. i G8, Verdensbanken og EU. Norge er blant de land som har hatt et slikt økt

fokus på samarbeidet med Afrika. Regjeringen ønsker å definere samhandlingen med land i Afrika utover bistandssamarbeidet. Som et ledd i dette er det utarbeidet en utenrikspolitisk plattform for en helhetlig Afrika-politikk.

Post 70 Bistand til samarbeidslandene skal brukes til å finansiere det langsiktige stat-til-stat-samarbeidet med hovedsamarbeidslandene. Langsiktig samarbeid med disse landene kan også kanaliseres gjennom multilaterale organisasjoner over denne posten, og i særlige tilfelle også gjennom frivillige organisasjoner. Dersom proposisjonens indikative fordeling av midlene mellom hovedsamarbeidslandene følges, vil det innebære en økning til dem alle. Det gjelder også Uganda, som på budsjettet for 2006 fikk reduserte tilskudd som følge av bekymring for den politiske utviklingen og styresettet i landet.

Regionbevilgningen for Afrika under post 78 omfatter støtte til samarbeid med hovedsamarbeidslandene, og med samarbeidslandene Angola, Etiopia, Eritrea, Kenya, Madagaskar, Mali, Nigeria og Sør-Afrika. Den vil videre benyttes til regionalt samarbeid, til Sudan, og til en viss grad andre land i regionen. Regionbevilgningen vil også bli brukt til bilateralt samarbeid om redusert barnedødelighet, som er tusenårs mål 4.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til det faktum at afrikanske land opptar 24 av de 25 nederste plasseringene på UNDPs levekårsindeks. Det er landene i Afrika sør for Sahara som har de største utfordringene med å redusere fattigdommen og skape en selvdrivet utvikling. Bare halvparten av landene ligger an til å nå målet om halvert fattigdom.

For at bistanden skal kunne utløse større og mer varig utviklingseffekt, anser komiteen det viktig at de interne rammevilkårene for økonomisk og sosial utvikling blir forbedret. Det er også viktig for å fremme private investeringer i næringsutvikling. Situasjonen varierer betydelig mellom ulike land og regioner også i Afrika sør for Sahara, men i mange tilfeller er det sterkt behov for nye framskritt i arbeidet for fred og konfliktløsning, og stats- og nasjonsbygging med godt styresett, demokrati og vern om menneskerettighetene generelt og kamp mot korrupsjon spesielt.

Komiteen er bekymret for at krisen i Darfur i Sudan ikke kan løses uten at regjeringen i Sudan inntar en annen og mer positiv holdning, blant annet til internasjonale fredsbevarende styrker. Sivilbefolkningens lidelser er ufattelige, og mangelen på elementær sikkerhet gjør hjelpearbeidet ytterst vanskelig. Også utviklingen på Afrikas Horn, herunder Somalia, viser at militære konflikter og høyt voldsnivå vanskeliggjør utviklingsprosessene. Komiteen vil framheve betydningen av den lange erfaring og det kontaktnett norske frivillige organisasjoner har i enkelte av disse konfliktfylte områdene, noe som gir muligheter for å kanalisere bistand inn også i tilfeller hvor det ellers er svært problematisk. Dette er de siste årene bekreftet på ny i flere konfliktrammede områder, blant annet i Sudan og Den demokratiske republikken Kongo. Komiteen verd-

setter slike bistandskanaler som et selvstendig instrument i tillegg til den bilaterale stat-til-stat-bistanden og det multilaterale utviklingssamarbeidet.

Komiteen vil understreke betydningen av bedre nasjonale rammevilkår for næringsvirksomhet i Afrika, samt investeringer i næringsutvikling. Det bør spesielt satses mer på små og mellomstore bedrifter, ettersom potensialet for vekst er størst i dette segmentet. Dette henger sammen med en svært omfattende økonomisk virksomhet i uformell sektor, som har potensial for betydelig vekst om forholdene legges til rette for formalisering av rettigheter og trygghet for investeringer.

Komiteen ber Regjeringen ha et særlig fokus på handlingsplanen for landbruk i bistanden. Spesielt i Afrika er den overveiende del av de fattigste kvinner i jordbruksområder, og det er også disse som rammes hardest av klimaendringer og tørke. Komiteen viser til at når det ikke er livsgrunnlag på bygda, trekker folk til byene til enda mer fattigslige kår. Derfor er det grunn til å ha som mål å styrke landbruksproduksjon og styrke organisering av bønder, landarbeidere og jordløse.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at en helhetlig Afrikastrategi er helt nødvendig, ikke minst fordi bakgrunnen for kontinentets vedvarende fattigdomsproblemer er så sammensatt. Fattigdomsproblemene kan best overvinnest ved en kombinasjon av nødvendige tiltak fra landenes egne myndigheter, forbedringer av deres internasjonale gjelds- og handelsvilkår, internasjonale tiltak mot klimaforverring og økt utviklingsbistand utenfra.

Det er etter flertallets syn positivt at befolkningen i flere av de land Norge har et omfattende utviklingssamarbeid med, nå opplever betydelig økonomisk vekst, bedre skoledekning og framskritt innen helseområdet, for eksempel en mer systematisk vaksinasjon som reduserer barnedødeligheten. Det er imidlertid langt igjen til regionen oppfylder FN's tusenårs mål om å halvere den ekstreme fattigdommen og redusere barnedødeligheten med to tredjedeler.

Flertallet finner det derfor løfterikt at en rekke av verdens økonomiske stormakter, G8-gruppen, har signalisert at de vil fordoble bistanden til Afrika i perioden fra 2004 til 2010. Flertallet vil understreke at den sterke konsentrasjonen om norsk bilateral bistand til Afrika må fortsette.

Flertallet er enig i at bistanden til Afrika skal økes, men dette bør fremgå som en politisk målsetting uten at den tallfestes.

Flertallet, mener at kampen mot fattigdom, spesielt i Afrika, fortsatt må være hovedprioriteringen innenfor bistandsbudsjettet. Samtidig må det stilles like strenge krav til styresett, økonomisk ansvarlighet og gjennomsiktighet, og forholdene for demokrati og menneskerettigheter i afrikanske land som ellers i verden.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til sine merknader under kap. 160, og den økningen som foreslås til dette kapitlet. I lys av dette foreslår dette flertallet å redusere bevilgningen over kap. 150 post 78 Regionbevilgning for Afrika med 20 mill. kroner. Omdisponeringen innebærer blant annet at en større andel av bistanden kanaliseres via frivillige organisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er generelt skeptiske til ordningen med hovedsamarbeidsland for norsk bilateral bistand og mener dette hindrer fleksibilitet og effektivitet i bistanden. Disse medlemmer vurderer det derfor som et positivt signal når Regjeringen nå tar til orde for å vurdere om det er formålstjenlig å fortsette med å klassifisere land som hovedsamarbeidsland og samarbeidsland, og at Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget om dette.

Disse medlemmer viser til Regjeringens omtale av at utviklingsland der bistand utgjør en betydelig andel av statsbudsjettet, er opptatt av økt forutsigbarhet om bistandsnivået. Disse medlemmer viser videre til at Norge som et ledd i arbeidet med å øke forutsigbarheten, har startet med å gi indikative flerårige tilsagn til samarbeidsland med godkjent fattigdomsstrategi og en positiv styresettutvikling. Disse medlemmer er på et generelt grunnlag svært skeptiske til en slik utvikling, ettersom dette kan føre til ytterligere klientifisering og bistandsavhengighet for disse landene.

Disse medlemmer stiller seg også uforstående til at Regjeringen tar sikte på å øke den generelle budsjettstøtten til samarbeidslandene. Dette vil slik disse medlemmer vurderer det, føre til ytterligere bistandsavhengighet, i tillegg til at faren for ytterligere korrupsjon vil øke. Disse medlemmer viser til at land som mottar norsk utviklingshjelp, er rangert blant de mest korrupte på antikorrupsjonsorganisasjonen Transparency Internationals liste for 2006. Transparency International omtaler korrupsjonsindeksen som en skandale for utviklingsmulighetene for verdens fattigste befolkning, og det advares også om at når en økende andel av bistanden går til direkte budsjettstøtte, blir kontrollmekanismene mindre og faren for misbruk større.

Disse medlemmer mener dette er svært alvorlig, og forventer at det blir fulgt opp av departementet. I denne sammenheng viser disse medlemmer til rapporten RealAid2 utgitt av organisasjonen Action-Aid International i juli 2006, som betegner halvparten av bistandsmidlene som blir gitt som såkalt "fantombistand" - bistand som forsvinner og aldri når de fattige. Disse medlemmer viser til at Norge kommer relativt godt ut i undersøkelsen, men at når over en fjerdedel av norske bistandsmidler betegnes som "fantombistand", mener disse medlemmer at dette ikke er godt nok.

Disse medlemmer viser til at forholdet mellom høy korrupsjon og høy bistand også blir analysert i en annen rapport som har utkommet i 2006. I rapporten

"Make Poverty History - Tackle Corruption" konkluderer professor emeritus Wolfgang Kasper fra The University of New South Wales med at høy bistand tenderer til å legge til rette for høy korrupsjon, og spesielt gjelder dette multilaterale bistandsorganisasjoner, med basis i at de ikke trenger å stå ansvarlige for skattebetalingene som gir dem penger.

Disse medlemmer viser til at majoriteten av de afrikanske landene er definert som tungt avhengige av bistandsmidler. Disse medlemmer mener det blir tydeligere for hvert år som går at vekst og utvikling på det afrikanske kontinentet ikke skjer som følge av bistand. Disse medlemmer viser at mer enn femti år med bistand til Afrika har vist at bistanden snarere enn å hjelpe de fattige ut av fattigdommen fungerer kontraproduktivt og bidrar til å bevare Afrika fattig, selv om dette selvsagt ikke er intensjonen bak den massive bistanden til kontinentet. Disse medlemmer erkjenner at Fremskrittspartiets syn på bistandspolitikken har vært omdiskutert, men disse medlemmer vil vise til at dette er under endring, spesielt på den internasjonale arena. Disse medlemmer viser i denne forbindelse til den kenyanske økonomen James Shikwatis rapport "The Future of Africa in the World" utgitt i mars 2006 av Inter Region Economic Network. I rapporten fremviser Shikwati at Afrika etter et halvt århundre som bistandsmottaker er mer gjeldstynget og økonomisk desorientert enn noen gang, og at bistanden i hovedsak tjener de politiske elitene som styrer i de afrikanske landene. Selv om Shikwati understreker at stat-til-stat-assistanse har spilt en viktig rolle i utviklingen av infrastruktur i Afrika, fremholder han også at den har spilt stor rolle i å ødelegge det politiske og økonomiske entreprenørskapet i disse landene.

Disse medlemmer viser også til den anerkjente utviklingsøkonomen Peter Bauer, som argumenterte for at stat-til-stat-bistand har ødelagt eksisterende institusjoner som fremmet produktivitet, som hadde som konsekvens at de fattige landene ble enda fattigere. Bauer argumenterte for at stat-til-stat-bistand tilrettelegger for stillstand, som fungerer negativt for behovene til det enkelte mennesket. Slik bistand, argumenterer Bauer, støtter oppunder myndighetsstyrte prosjekter og virker som et incentiv for et system bygget på korrupsjon.

Disse medlemmer viser til at det afrikanske kontinentet fortsatt sliter med autoritære styresett, og statsledere som anser det som sitt viktigste mål å beholde makten, koste hva det koste vil for innbyggerne. James Shikwati peker på et kritisk punkt når han viser til at bistandsmidler ofte gir dårligere ledere de ressurser de trenger for å fortsette undertrykkningen av befolkningen og at det gir legitimitet til brutale regimer.

Disse medlemmer viser videre til en annen stemme fra det afrikanske kontinentet som fortjener å bli hørt når det gjelder utviklingspolitikk, den ugandiske journalisten Andrew Mwenda, som hevder at bistanden fra Vesten til Afrika har vært en katastrofe for kontinentet. Mwenda er en av Afrikas mest kjente kritikere av den multinasjonale bistandsindustrien, og

han anklager bistanden for å ha ødelagt konseptet om et sivilt samfunn i Afrika. Disse medlemmer viser til at Mwenda har blitt fengslet for sine meninger i Uganda under President Museveni.

Disse medlemmer viser dessuten til oppfordring fra Nobels fredsprisvinner for 2006, Muhammad Yunus fra mikrofinansinstitusjonen Grameen Bank, om at Norge bør legge om sin bistandspolitikk, og ikke gi penger direkte til statene i fattige land, fordi dette blant annet fremmer korrupsjon.

Disse medlemmer viser til at skrekkeksempelet i norsk bistandshistorie må være Zimbabwe. Zimbabwe var lenge et av Norges hovedsamarbeidsland for u-hjelp, og det var ikke før Robert Mugabes regime tok en så autoritær og undertrykkende form at det ikke lenger var mulig for Norge å forsvare bistand til regimet, at bistanden ble kuttet. Disse medlemmer mener det var en riktig avgjørelse å kutte bistanden til Zimbabwe, spesielt tatt i betraktning den forverring styresettet i landet hadde fått, men disse medlemmer vil likevel understreke at Zimbabwe i mange år før Mugabe for alvor strammet det politisk-autoritære grepet, hadde drevet regelrett vanstyre av landets økonomi, og forverret situasjonen for landets befolkning. Disse medlemmer mener det er betegnende for den bistandspolitikken som tradisjonelt har vært ført i Norge og i mange andre land at man ikke har evnet å ta inn over seg denne typen økonomisk vanskjøtsel, før den politiske vanskjøtselen ikke gir bistandsgiverne noen annen utvei enn å kutte båndene tvert.

Disse medlemmer mener direkte budsjettstøtte ikke er en effektiv måte å yte bistand på. Disse medlemmer mener stat-til-stat-avtaler og direkte budsjettstøtte prinsipielt er en gal måte å yte bistand på. Disse medlemmer ser behovet for å konsentrere bistand til noen land eller regioner, men mener dette bedre kan gjøres gjennom ulike organisasjoner eller fondsordninger, og at denne bistanden i størst mulig grad går direkte til den befolkningen som trenger bistand og ikke via et omfattende og ofte kostbart byråkrati i både Norge og mottakerlandet. Disse medlemmer ønsker derfor å redusere bevilgningene som går via dette kapittel, med sikte på en avvikling av ordningen med stat-til-stat-bistand.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.11 Kap. 151 Bistand til Asia

SAMMENDRAG

Under dette kapitlet foreslår Regjeringen å bevilge kr 797 600 000 i 2007. I saldert budsjett for 2006 utgjorde denne bevilgningen kr 642 600 000. Differansen er på 155 mill. kroner, som vil innebære en økning på 24,1 pst. i bistanden til Asia. Kapitlet dekker overføringene til hovedsamarbeidslandene Bangladesh og Nepal under post 70, dvs. kr 120 000 000, samt regionbevilgning for Asia under post 78, som utgjør kr 677 600 000.

Den indikative fordelingen mellom Bangladesh og Nepal lyder på 60 mill. kroner til hvert land. Det er en positiv politisk utvikling i Nepal etter folkereisningen i april 2006. Beslutningen i tilknytning til fjorårets budsjett om å redusere bistanden til Nepal som følge av den politiske situasjonen, er derfor reversert, ifølge proposisjonen. Støtte til hovedsamarbeidslandene over denne posten skal på samme måte som for tilsvarende post i Afrika-bevilgningene gå til langsiktig stat-til-stat-samarbeid. Støtten kan også gis via multilaterale og frivillige organisasjoner.

Regionbevilgningen omfatter støtte til de to hovedsamarbeidslandene og samarbeidslandene Afghanistan, Indonesia, Kina, Pakistan, Sri Lanka, Vietnam og Øst-Timor, samt støtte til regionale tiltak og reduksjon av barnedødelighet. Afghanistan vil fortsatt være den største mottaker under regionbevilgningen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til St.prp. nr. 1 (2006-2007) og dei økonomiske rammer som der er framlagt. Komiteen vil vidare visa til dei politiske utfordringar som pregar regionen. Regionen har nokre få økonomiske stormakter, men òg mange mindre statar som ikkje nyt godt av den same økonomiske framgangen. Mellom anna er det over 700 millionar i absolutt fattigdom, ofte i område prega av sterk grad av urbanisering.

Komiteen vil peika på at Noreg er tungt politisk inne i fleire av landa i regionen, mellom anna Afghanistan og Sri Lanka. Komiteen stør fullt opp om det arbeid som Regjeringa gjer overfor desse to landa, og ser det som riktig at Afghanistan er eit av dei landa i regionen som mottok mest bistand. Komiteen vurderer det også som riktig at Regjeringa satsar på dei områda som er skissert som hovudprioriteringar, men vil leggja til at demokratisk utvikling og kamp mot korrupsjon på generell basis er viktig for regionen sett under eitt.

Komiteen vil også visa til at regionen er sårbar for naturkatastrofar som eksempelvis tsunamien i 2004, og jordskjelvet i Pakistan i 2005.

Komiteen stør opp om arbeidet som blir gjort for å overføre kompetanse til for eksempel Aust-Timor, og vil elles slutte seg til prioriteringane framlagt i budsjettet.

Komiteen vil understreka at situasjonen i Afghanistan er alvorleg, og har merka seg at Taliban og andre opprørsgrupper er på offensiven for å undergrava landets valgte president og regjering. Komiteen merkar seg at forsoning og gjenoppbygging av samfunnet er eit møysommeleg arbeid.

Komiteen vil peika på manglande sivil framgang som eit av dei kritiske punkta i utviklinga av Afghanistan, og at betre koordinering av ressursane utanfrå - og internt - må kombinerast med auka vektlegging av nasjonalt eigarskap. Fred og demokrati kan berre vinnast gjennom tiltak for å skape ein stabil trygggleikssituasjon. Ein stabil trygggleikssituasjon vil kunna leggja til rette for ein koordinert og parallell sivil strategi for gjenoppbygging av det sivile samfunn og landets sivile institusjonar. Komiteen vil visa til at Afgha-

nistan er eit land prega av lokale og regionale forskjellar, og at det er eit mål å trekkja heile landet med i utviklinga.

Komiteen vil vidare visa til det relativt store bidraget som det norske Forsvaret deltek med i den FN-mandaterte ISAF-styrken. Komiteen stør dette bidraget fordi arbeidet med bistand og utvikling er avhengig av ein stabil tryggleikssituasjon.

Komiteen har merka seg at FNs tryggingråd 12. september i år forlenga ISAF-styrkens mandat med ytterlegare eitt år.

Komiteen minner om at stabiliseringa, gjenoppbygginga og demokratiseringa av Afghanistan er ei særskilt viktig oppgåve for Noreg som NATO-alliert. Derksom denne innsatsen skal lukkast, må dei involverte landa auke sine totale bidrag, Noreg også. Den sivile og militære innsatsen må gå inn i ein heilskap. Komiteen ønskjer velkommen ein diskusjon om korleis gjevarlanda best kan involvere afghanske styresmakter, institusjonar, regionar, lokale næringsdrivande og arbeidstakarar i bistanden for dermed å auke afghansk styring og eigarskap over innsatsen. Samtidig trengst det betre koordinering av bistanden mellom gjevarlanda, og dermed betre utnytting av dei komparative fortrinna til dei ulike internasjonale og nasjonale bistandskanalane. Unødig overlapping i innsatsen må identifiserast og fjernast.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine generelle merknader til kap. 150 og vil gjøre de samme prinsipper gjeldende for bistandsarbeidet i Asia. Disse medlemmer ønsker derfor å redusere bevilgningene som går via dette kapittel, men vil understreke at bidragene som går via denne posten til Afghanistan opprettholdes på dagens nivå, som en naturlig følge av det norske engasjementet for å sikre gjenoppbygging og fred i Afghanistan, som er en viktig del av kampen mot den globale terrorismen, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for 2007.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett og generelle merknad i innledningen.

4.1.12 Kap. 152 Bistand til Midtøsten

SAMMENDRAG

Kap. 152 Bistand til Midtøsten post 78 Regionbevilgning for Midtøsten foreslås økt fra kr 140 500 000 til kr 170 500 000, noe som vil utgjøre en økning på 30 mill. kroner. Det fremgår av proposisjonen at den historiske og politiske bakgrunnen for bistanden til Midtøsten, er ønsket om å bidra til en palestinsk statsdannelse som ledd i en fremforhandlet tostatsløsning mellom Israel og palestinerne. Bevilgningen vil også kunne åpnes for bruk i Libanon til gjenoppbygging etter krigshandlingene der. Den vil i tillegg kunne brukes til regionale tiltak for å styrke fredsbestrebelsene og å fremme demokrati i land i Midtøsten.

Regjeringen har som målsetting å videreføre det bilaterale bistandsprogrammet i Det palestinske området mest mulig uendret. Proposisjonen viser imidlertid til at den palestinske selvstyregjeringen hittil ikke har oppfylt kravene fra Kvartetten, og at dette vanskeligjør et direkte utviklingssamarbeid. Norge har i noen tilfeller kanalisert bistand direkte til lokale leverandører eller gjennom den palestinske presidentens kontor.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen er enig i at Midtøsten fortsatt er et prioritert område for norsk politisk engasjement og bistand. Norge har en historisk tilknytning til arbeidet med den politiske løsningen av Israel-Palestina-konflikten, og som en del av denne innsatsen er også bistanden til den palestinske befolkningen et vesentlig ledd.

Komiteen er klar over problemene med framføring av bistanden på grunn av forholdet mellom det internasjonale samfunnet og den valgte regjeringen i Palestina. Dette forholdet kan bli endret. I mellomtiden er komiteen innforstått med Regjeringens opplegg for å få frem bistanden via alternative kanaler. I denne sammenheng må regionbevilgningen også i 2007 ses i sammenheng med øvrige budsjettposter under andre kapitler som tilgodeser palestinerne i Palestina, men også i Libanon. Om situasjonen i området endres, vil både de praktiske og politiske forutsetningene kreve tilpasninger. Komiteen er derfor klar over at bevilgningene må kunne anvendes fleksibelt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at de palestinske selvstyremyndighetene gjennomgående har en historie preget av uoversiktlige finanser og problemer knyttet til korrupsjon. Disse medlemmer mener de palestinske selvstyremyndighetene bør etterstrebe godt styresett, tiltak mot korrupsjon og åpenhet om sin økonomi. Videre mener disse medlemmer at de palestinske myndighetene har stort potensial når det gjelder effektivisering og fordeling av bevilgede midler, i forhold til hvordan dette løses i dag. Disse medlemmer viser dessuten til at det demokratiske palestinske valget ga mandat til etablering av en ny palestinsk regjering med utgangspunkt i valgets vinner, Hamas. Disse medlemmer viser til at Hamas opp gjennom årene tatt på seg ansvaret for flere hundre selvmordsangrep mot israelske mål, inkludert en rekke sivile mål. Disse medlemmer mener det ikke må være aktuell norsk politikk å ha nære forbindelser med en part som ikke anerkjenner de kriterier som ligger til grunn for Veikartet for fred, og som tar utgangspunkt i at vold og terror er legitime handlingsmåter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti understreker at støtteberettigelse både politisk og økonomisk til en palestinsk regjering må være avhengig av at den palestinske regjeringen anerkjenner staten Israels rett til å eksistere, tar avstand fra vold og terror som virkemiddel og følger opp tidligere inngåtte avtaler.

Det er viktig at Norge ikke skiller seg fra internasjonal konsensus på dette punkt, jf. "Kvartettens" felles krav.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å redusere bevilgningene som går gjennom dette kapittel, og viser til sitt alternative budsjettforslag for 2007.

Disse medlemmer viser til at situasjonen er krevende og vanskelig også for befolkningen i Nord-Israel, etter krigsherjingene som foregikk sommeren 2006. Disse medlemmer mener det er viktig å vise solidaritet også med den israelske befolkningen som ble rammet av angrep fra terroristorganisasjonen Hizbollah, samtidig som det er viktig å bidra til gjenoppbygging for den libanesiske befolkningen. Disse medlemmer vil derfor at 5 mill. kroner av den bevilgningen som blir gitt over kap. 152 Bistand til Midtøsten, øremerkes støtte til gjenoppbygging i Nord-Israel.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti støtter bevilgningen til gjenoppbygging i Libanon, men viser til at Kristelig Folkeparti i finansinnstillingen også foreslo å øke rammeområde 4 for å kunne gi støtte på 5 mill. kroner til gjenoppbygging i Nord-Israel, jf. for øvrig Kristelig Folkepartis merknader i Kontroll- og konstitusjonskomiteens budsjettinnstilling.

4.1.13 Kap. 153 Bistand til Mellom-Amerika

SAMMENDRAG

Bistanden over kap. 153 kanaliseres gjennom post 78 Regionbevilgning for Latin-Amerika. Guatemala og Nicaragua vil fortsette å være samarbeidsland. Norsk støtte til disse to landene er i første rekke konsentrert om å bidra til forbedring innen styresett og menneskerettigheter. Når det gjelder Guatemala, er det særlig støtte til gjennomføringen av fredsavtaleverket som er aktuelt. Norsk støtte til Nicaragua kan fortsatt gis som budsjettstøtte, ifølge proposisjonen.

Som et ledd i Regjeringens nye satsing på Latin-Amerika åpnes det også for et utvidet samarbeid med land i Sør-Amerika, og ikke lenger hovedsakelig bare med land i Mellom-Amerika. Hovedvekten vil ligge på forvaltning av naturressurser og styrking av demokratiske institusjoner. Brasil og Bolivia omtales som to land Regjeringen særlig tar sikte på å samarbeide med.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen peker på at norsk bistand til regionen hittil har gått til land i Mellom-Amerika, fortrinnsvis til samarbeidslandene Guatemala og Nicaragua. Komiteen merker seg at Regjeringen nå, som et ledd i sin satsing på samarbeidet med land i Sør-Amerika, vil styrke samarbeidet med spesielt Bolivia og Brasil, blant annet med målsetting om å styrke demokratiet og

bedre forvaltningen av naturressurser. Komiteen peker på at de sosiale ulikhetene i Sør-Amerika har økt de siste tiårene til tross for at man fra 1990 har hatt økonomisk vekst og større økonomisk stabilitet. De sosiale ulikhetene er høyere enn på noe annet kontinent, selv om graden av ulikhet varierer landene imellom.

Komiteen viser til at til tross for at Latin-Amerika de senere år har vist betydelige fremskritt på mange områder, så sliter regionen med store utfordringer knyttet til fattigdomsbekjempelse, freds- og demokratibygging, samt store miljøproblemer som også har store økonomiske og sosiale konsekvenser. Mangelfullt styresett hindrer mange steder økonomisk vekst og gir sammen med ofte svake rettssystemer utilstrekkelig beskyttelse mot brudd på menneskerettighetene. Svake helsesystemer fører til betydelige og alvorlige helseproblemer i regionen. Barnedødeligheten er høy og antallet hiv/aids-rammede øker raskt i deler av regionen. Komiteen påpeker at miljøutfordringene i regionen må ses i sammenheng med bekjempelsen av fattigdom. Mange av verdens fattige er direkte avhengige av naturressursene for å få dekket sine grunnleggende behov. Forurensning av jord, luft og vann rammer de fattigste hardest. Komiteen støtter Regjeringens satsing på godt styresett, menneskerettigheter, forvaltning og bærekraftig bruk av naturressurser og støtte til urfolk. Komiteen vil også anerkjenne arbeidet med utvikling av sivil samfunn gjennom støtte til partene i arbeidslivet, og ellers gi sin tilslutning til fortsatt utviklingssamarbeid med de eksisterende samarbeidslandene og med øvrige land.

Komiteen viser til at bærekraftig forvaltning av biologisk mangfold og naturressurser er hovedsatsingsområdet i Regjeringens handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid. Komiteen mener det bør legges vekt på et økende miljøsamarbeid med Brasil, der satsing og bevaring av biologisk mangfold vil være en hovedprioritet.

Komiteen viser videre til at forvaltning av vannressurser, vann og sanitær er et satsingsområde i miljøhandlingsplanen. I planen slås det fast at Norge vil arbeide for at alle skal sikres retten til vann og for forståelsen av vannressurser som fellesgode. Komiteen er tilfreds med at Norge har startet et samarbeid med Bolivia for å realisere retten til vann.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til sine merknader under kap. 160, og den økningen som foreslås der til det kapitlet. I lys av dette foreslår flertallet å redusere bevilgningen over kap.153 post 78 Regionbevilgning for Latin-Amerika med 15 mill. kroner. Omdisponeringen innebærer blant annet at en større andel av bistanden vil kanaliseres via frivillige organisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre viser til at Regjeringens budsjettforslag innebærer en økning av bistanden til Latin-Amerika på hele 61,9 pst., tre ganger så stor

prosentvis økning som til de andre regionene. Disse medlemmer er skeptiske til Regjeringens nye satsing på mellominntektsland i Sør-Amerika, noe som kan bidra til å svekke den geografiske fokus og fattigdomsorienteringen i norsk bistand.

Disse medlemmer viser til den politiske omtalen av Latin-Amerika i utviklingsministerens redegjørelse i Stortinget i mai 2006, og ønsker ikke en politisk styrt omprioritering av norsk bistand til fordel for land der myndigheter deler Regjeringens eget politiske ståsted. Disse medlemmer mener det er grunn til å følge den politiske utviklingen i flere latinamerikanske land fremover med kritiske øyne.

Disse medlemmer er bekymret over menneskerettighetenes svake stilling på Cuba, som ikke er blitt bedre etter at Regjeringen normaliserte relasjonene med Fidel Castros regime. Også i Venezuela er det tegn på at myndighetene søker å få større kontroll over samfunnet, økonomien og pressen. Disse medlemmer forutsetter at norsk bistand verken direkte eller indirekte gis til interesser, organisasjoner eller individer som kontrolleres av disse landenes myndigheter.

Disse medlemmer ønsker derfor å redusere bevilgningene over dette kapittel.

4.1.14 Kap. 160 Sivilt samfunn og demokrati-utvikling

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår å bevilge kr 1 602 000 000 til kap. 160, mot kr 1 513 000 000 i saldert budsjett for 2006. Økningen er på 89 mill. kroner.

Hovedhensikten med postene under dette kapitlet er å styrke det sivile samfunn som drivkraft og endringsagent for å skape mer åpne og demokratiske samfunn, og for å bidra til å nå utviklingsmålene. Midlene skal også fremme gjensidig forståelse og samarbeid mellom det sivile samfunn i Norge og i utviklingsland. Bevilgningen foreslås benyttet til Utenriksdepartementets informasjonsvirksomhet knyttet til utviklingsspørsmål, Fredskorpset, støtte til norske frivillige organisasjoners langsiktige utviklings- og opplysningsarbeid, demokratistøtte via de politiske partier, kulturtiltak og støtte til internasjonale organisasjoner og nettverk. Dette omfattes av postene 1, 50, 70, 71, 72, 73 og 75.

Norge er det OECD-land som kanaliserte den største andelen av sin bilaterale bistand via frivillige organisasjoner. Om lag 33 pst. av den samlede bilaterale bistanden inkludert multi-bi bistand gikk i 2005 via slike organisasjoner. Utvalget som vurderte frivillige organisasjoner som kanal i utviklingssamarbeidet, leverte sin rapport i juni 2006. Utvalget anbefaler å dreie mer av denne støtten mot sør, ved direkte overføringer til organisasjoner der. Det ble også fremhevet et behov for å tilpasse støtten til det sivile samfunn bedre til de politiske og samfunnsmessige forholdene og behovene i det enkelte land.

Tiltak tilsvarende 35 mill. kroner som tidligere ble finansiert over kap. 150 Bistand til Afrika post 78 Regionalbevilgning for Afrika, vil i 2007 bli finansiert over post 70 Sivilt samfunn under dette kap. 160.

Det fremgår av proposisjonen at NORAD vil foreta organisasjonsgjennomganger mer systematisk og rutinemessig.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til betydningen av å øke kunnskapen om bistand gjennom etablerte og nye informasjonskanaler. Siktemålet er å skape mer engasjement for og debatt om utviklingspolitiske spørsmål, noe som er viktig for å opprettholde en bred politisk støtte om bistandspolitikken. Komiteen støtter derfor Regjeringens satsing på å øke kunnskapen om utviklingspolitiske spørsmål, spesielt blant barn og ungdom.

Komiteen slutter seg til beskrivelsen av sivile organisasjoners betydning for kanalisering av norsk bistand. Komiteen har merket seg at Norge er det OECD-land som kanaliserte den største delen av sin bilaterale bistand (inkludert multi-bi) gjennom frivillige og ideelle organisasjoner. Komiteen har videre merket seg at den foreslåtte bevilgningen under dette kapitlet kun har fått en marginal økning i et ellers ekspansivt bistandsbudsjett. Dette kommer i en tid da støtten via sivilt samfunn skal legges om i tråd med noen av anbefalingene fra utvalget som vurderte frivillige organisasjoner som kanal i utviklingssamarbeidet - som oppfølging av St.meld. nr. 35 (2003-2004). Regjeringen vil i kjølvannet av dette gå inn for en sterkere sør-orientering ved å fokusere på innholdet i partnerskapet mellom norske organisasjoner og partnere - og vurdere direkte overføringer til organisasjoner i sør. Regjeringen vil videre øke tilpasningen av sivil samfunnsstøtte til de politiske og samfunnsmessige forholdene og behovene i det enkelte land. Komiteen stiller seg bak disse tiltakene.

Komiteen viser til den krevende oppgaven det er for norske sivile samfunnsaktører å gripe inn i komplekse endringsprosesser i utviklingsland. Sett i lys av dette mener komiteen at det bør stilles skjerpede krav til aktørene ved at de må synliggjøre sammenhengen mellom egen kompetanse og kapasitet - og oppgaver de ønsker å ta på seg. De må kunne tilføre utviklingssamarbeidet en merverdi, noe som skal synliggjøres gjennom en grundigere resultatrapportering. Samtidig mener komiteen at det bør tas hensyn til at norske frivillige organisasjoner har en stor kompetansebase på det å drive praktisk bistand. De bør derfor gjennom en rimelig grad av forutsigbarhet med hensyn til overføringer, gis anledning til å videreutvikle denne slik at de forblir en effektiv og attraktiv kanal for fremtidig bistand.

Komiteen innser problemet forbundet med at de frivillige organisasjonene er avhengige av store overføringer fra Regjeringen, samtidig som de samme organisasjonene skal fylle rollen som kritikere av Regjeringens politikk. Sistnevnte er av stor betydning for å gi Regjeringen nødvendige korrigeringer og skape offentlig debatt om Regjeringens prioriteringer. Komiteen erkjenner at det ikke er noen enkel løsning på dette dilemmaet, men ønsker ikke at rollen som kritiker skal svekkes over tid.

Komiteen stiller seg bak den økte satsingen på "Demokratistøtte/partier". Velfungerende politiske partiorganisasjoner er en forutsetning for et tilfredsstillende demokrati, som igjen er en avgjørende faktor i kampen for godt styresett og mot fattigdom. Komiteen er tilfreds med at de politiske partiene representert på Stortinget har fått et større ansvar for denne bevilgningen. Komiteen har merket seg at støtten først og fremst skal gå til hovedsamarbeids- og samarbeidsland, samt andre land i sør. Komiteen mener imidlertid at gode prosjektsøknader fra ODA-godkjente land i for eksempel Øst-Europa, og muslimske land i Midtøsten og Sentral-Asia, også bør kunne vurderes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, vil påpeke at budsjettforslagets kap. 160 post 70 Sivilt samfunn innebærer realverdinedgang for de formål kapitlet skal dekke. Dette skyldes en kombinasjon av at budsjettposten i utgangspunktet knapt er prisjustert, og at kapitlet fra og med 2007 også skal finansiere enkelte tiltak som tidligere er dekket over kap. 150 post 78 Regionbevilgning for Afrika. Flertallet foreslår derfor at post 70 Sivilt samfunn økes med 40 mill. kroner i forhold til Regjeringens budsjettforslag. Beløpet dekkes inn ved reduksjon på kap. 150 post 78 med 20 mill. kroner, kap. 153 post 78 med 15 mill. kroner og kap. 166 post 70 med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre forutsetter at de norske bistandsorganisasjonene blir behandlet likt ut ifra bistandsfaglighet, folkelig forankring og kostnadseffektivitet. Disse medlemmer mener det må stilles krav til de organisasjoner som mottar offentlig støtte om effektivitet i administrasjon og effektivitet og måloppnåelse i den bistand og hjelp som gis. Disse medlemmer mener at så langt det er mulig må det settes konkrete krav til organisasjonene om resultatoppnåelse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet forutsetter at departementet velger å samarbeide med de organisasjoner som til enhver tid kan gi mest bistand for pengene, og kan vise til resultater. Videre ønsker disse medlemmer å redusere bevilgningen og derved fremtvinge en fornuftig prioritering av engasjement.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.15 Kap. 161 Næringsutvikling

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår i proposisjonen å bevilge kr 725 000 000 på dette kapitlet, som er 2,5 mill. kroner mindre enn i saldert budsjett for 2006. På grunnlag

av en gjennomgang av virkemiddelapparatet for næringsutvikling, er det arbeidet videre med tilpasninger til utviklingen i bistandsmarkedet og behovene i samarbeidslandene. Det er etablert en egen førstelinjetjeneste for næringslivet i forhold til NORADs virkemidler og NORFUND. Det er også etablert et eget lånevindu i NORFUND for direkte investeringer i de minst utviklede landene.

Midlene under kap. 161 er avbundet. I tillegg kommer tre konsulentfond som fortsatt er bundet. Disse er etablert under to utviklingsbanker og en finansieringsinstitusjon. Norge arbeider for at slike fond skal avbindes.

Usikkerhet om tidspunkt for utbetaling av støtte, og om anbudskonkurranser, gjør det nødvendig med tilsgagnsfullmakter på til sammen 550 mill. kroner, jf. forslag til vedtak VIII. Det foreslås også omdisponeringsfullmakt, samt garantifullmakt på inntil 50 mill. kroner, jf. forslag til vedtakene III og IX.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at den norske næringslivssatsingen de siste årene har hatt stor fokus på investeringer for at utviklingsland skal tiltrekke seg utenlandsinvesteringer. Videre viser komiteen til at det kreves spesiell innsats for å styrke produksjonskapasiteten i sør.

Komiteen er tilfreds med Regjeringens foreløpige håndtering av mulige uregelmessigheter i NORFUND, og avventer arbeidet som er på gang i Stortingets kontrollkomité i den anledning. Komiteen vil imidlertid bekrefte at konseptet for NORFUND er i tråd med innretningen på denne delen av norsk bistand. Komiteen vil understreke at NORFUND er tenkt å bidra med risikovillig kapital, derfor er post 75 opprettet for tapsavsetning. Komiteen mener ikke at enkelte tap i seg selv er et problem eller dramatisk, men at det skal være god tett og ansvarlig oppfølging av NORFUNDs aktiviteter, gitt det vanskelige operasjonsfeltet det opererer i. Komiteen legger vekt på at Norges innsats på dette feltet skal være preget av kontinuitet og at prosjektene som Norge engasjerer seg i, skal ha en tett oppfølging. Komiteen merker seg at NORFUND rapporterer en viss satsing i Afrika. Samtidig er det under post 70 generell hovedvekt i andre verdensdeler (Kina, Sri Lanka, India). Komiteen ønsker å gjennomgå retningslinjene til landsatsingen i NORFUND.

Komiteen viser til flere undersøkelser som bekrefter at Afrika har problem med produksjonskapasiteten både for eget marked og for de handelsmuligheter som måtte åpne seg. Komiteen merker seg også at flere undersøkelser viser at investeringer i Afrika i stor grad retter seg mot råstoffutvinning. Komiteen ber om at Regjeringen i den nye helhetlige Afrika-politikken legger spesiell vekt på næringsstrategier for Afrika. Komiteen ser de ulike regionale samarbeidskonstellasjoner i Afrika som mer relevante i en slik strategi, enn om landene strategien satser på, tilhører gruppen av de minst utviklede.

Komiteen ønsker en evaluering av den næringsrettede bistand som synliggjør ressursstrømmer tilbake til Norge, samt sysselsettingseffekt og på sikt grad av tek-

nologioverføring, merverdi og bearbeiding av råvarer i mottakerlandene.

Komiteen ber om en snarlig orientering av forløp og resultatene av arbeidet med formalisering av bruks- og eiendomsrett som ble igangsatt i flere afrikanske land i forrige stortingsperiode.

Komiteen ønsker å sette fokus på det etiske ansvar norske bedrifter har når de engasjerer seg i næringsvirksomhet utenfor Norges grenser. Samfunnsansvar av denne type kommer spesielt til uttrykk når slikt engasjement finner sted i land som selv ikke har nasjonale regelverk av denne karakter, noe som igjen vil overlate de etiske vurderingene til det enkelte selskap. Etiske avveininger av denne type kan for eksempel være knyttet til spørsmål som berører arbeidsforhold, miljø og forhold til lokale myndigheter. Komiteen vil peke på at med en økende grad av globalisering vil en stadig større del av norsk næringsliv kunne komme til å stå overfor slike etiske avveininger i sitt utenlandsengasjement, og vil be Regjeringen vektlegge arbeid med denne type problemstillinger.

Komiteen mener det er viktig å trekke norsk næringsliv ytterligere med i arbeidet med å skape vekst og utvikling i utviklingslandene. Komiteen viser til at næringslivet er de som vet best hvordan lønnsomhet oppnåes og hvordan næringsutvikling best skjer. Komiteen mener at næringslivet selv også kan være tjent med å få nye partnere og tilgang til nye markeder og produksjonsområder.

Komiteen vil understreke at det har vært norsk politikk å jobbe for å avbinde bistand. Komiteen merker seg Afrika-bankens vedtak om å fase ut konsulentfond bundet til nasjonale leveranser. Komiteen ser det som uproblematisk og i tråd med norsk politikk at dette medfører at Norges bistand til Afrika-banken avbindes.

Komiteen anser næringsutvikling som et av de viktigste verktøy i norsk og internasjonal utviklingspolitikk. Kombinasjonen av dynamisk, eksportrettet næringsliv og velfungerende politiske, administrative og rettslige institusjoner kan hjelpe utviklingsland til å frigjøre seg fra bistandsavhengighet. Også tildelingen av årets Nobels fredspris er en anerkjennelse av utviklingspotensialet som kan utløses med kombinasjonen av personlig initiativ og markedsøkonomi.

Komiteen vil oppfordre Regjeringen til å legge forholdene til rette for etablering av små og mellomstore bedrifter i samarbeidsland, noe som er viktig for å fremme et variert næringsgrunnlag. Handelsfremmende tiltak, prosjektstøtte, kredittytelser, garantistilnelser og hospiteringsprogram er aktuelle tiltak. De bør i den grad det er mulig også omfatte mikronivå, det vil si enmannsbedrifter. Fremvekst av en ny gruppe med gründere og entreprenører vil kunne fremme økonomisk og demokratisk utvikling og bevirke en sosial utjevning som genererer stabilitet.

Komiteen viser til at Garantiinstituttet for eksportkreditter (GIEK) er med på å sikre at norske bedrifter kan foreta investering og eksport til bedrifter i verdens aller fattigste land, og sikrer mulighetene for utbygging av næringsliv og infrastruktur for de fattige landene.

Komiteen ønsker en vurdering av hvordan ulike konkurranseforhold kan veies opp til fordel for næringsaktører, næringsutvikling og sysselsetting i utviklingsland.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, støtter den handelsrelaterte bistanden, og vektlegger at den forutsetter at denne støtten ikke betinges av at mottaker øker sin økonomiske liberalisering. Flertallet er fornøyd med at Regjeringen har tydeliggjort dette standpunkt i forbindelse med "Aid for Trade" programmet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak for Stortinget med vurdering av hvordan norsk næringsliv kan trekkes ytterligere med i arbeidet med å skape vekst og utvikling i utviklingslandene."

Disse medlemmer beklager at forhandlingene i Doha-runden har stoppet opp, mens de snarere burde ha ledet frem til en ny WTO-avtale som gir u-landene bedre markedsadgang i industrilandene. Disse medlemmer mener at en ansvarlig utviklingspolitikk forutsetter fjerning av tollmurene overfor alle u-land, senking av eksportsubsidier og reduksjon av landbruks-subsidiene.

Disse medlemmer er bekymret over alvorlige mistanker om feil i NORFUNDS investeringsprioriteringer og intern styring som Stortingets kontrollkomité har tatt opp med Regjeringen. Disse medlemmer avventer videre informasjon fra Regjeringen og behandling av dette i Stortinget før de vil vurdere eventuell ytterligere styrking av NORFUND.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre er det eneste partiet som setter av store ressurser i sitt budsjettforslag både til bistand, gjeldslette og fjerning av tollmurer overfor u-landene.

4.1.16 Kap. 162 Overgangsbistand (gap)

SAMMENDRAG

Bevilgningen til overgangsbistand (gap) foreslås økt med 92 mill. kroner, fra kr 776 500 000 i saldert budsjett for 2006 til kr 868 500 000 i budsjettet for 2007. Bevilgningen skal bidra til fredsbygging og utvikling i land som arbeider seg ut av dyptgående voldelige konflikter eller særlig alvorlige naturkatastrofer. Den skal hovedsakelig brukes til å bygge bro mellom humanitær bistand og mer langsiktig utviklingssamarbeid, og skal styrke FNs reformarbeid i dette skjæringspunktet.

Land og områder som ventes å bli støttet over denne bevilgningen i 2007, er Sri Lanka, Indonesia, Afghanistan, Pakistan, Nepal, Sudan, Somalia, Haiti, områdene ved de store sjøer i Afrika, og Mano River-regionen, dvs. Sierra Leone, Liberia og Guinea. Når det gjelder støtte til Det palestinske området etter Hamas-

regjeringens overtakelse, står det i proposisjonen at det er bred internasjonal enighet om at humanitær støtte til befolkningen må fortsette, og at det samtidig er viktig å opprettholde statsbyggingsagendaen som målsetting for norsk bistand.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg at den viktige og vanskelige overgangsfasen fra voldelig konflikt via forsoning til langsiktig fredsbygging og utvikling får økende internasjonal oppmerksomhet. Komiteen er tilfreds med at Norge bidrar til å sette dette på dagsordenen. Det gjelder også i FNs nye organ Fredsbyggingskommisjonen.

Komiteen er også enig i den økte bruken av overgangsbistand etter alvorlige naturkatastrofer, ikke minst på bakgrunn av nyere erfaringer i katastrofeområder der den internasjonale innsatsen har vært påkrevd i lengre tid.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ser positivt på den utviklingen overgangsbistanden har fått over flere år.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at flere av de prosjekter Norge er engasjert i ikke fyller de krav til resultater som kan forventes. Videre mener disse medlemmer at man bør begrense og heller konsentrere denne type overgangsbistand. Disse medlemmer ønsker derfor å redusere bevilgningene som går via dette kapittel, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for 2007.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.17 Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter

SAMMENDRAG

I proposisjonen foreslår Regjeringen under dette kapitlet å øke bevilgningen med kr 485 682 000, til kr 2 450 434 000. Økningen utgjør 24,7 pst. Det fremheves at humanitær bistand er en del av norsk utenriks- og utviklingspolitikk. Regjeringen ønsker å styrke FNs sentrale koordinerende rolle. Forebygging av humanitære kriser skal settes høyere på den internasjonale dagsordenen. Videre legger Regjeringen vekt på å sikre en mest mulig klar rollefordeling mellom humanitær og militær innsats i internasjonale operasjoner. Det skal legges vekt på kjønnsdimensjonen i humanitær bistand. I arbeidet for menneskerettigheter skal Regjeringen bl.a. videreføre menneskerettighetsdialogene med Kina, Indonesia og Vietnam.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen vil slutte seg til at humanitær bistand må være en integrert del av norsk utviklings- og utenrikspolitikk. Komiteen er også enig i at humanitær bistand må ses som et virkemiddel når det gjelder forebygging av konflikter og forsoningsarbeid, i tillegg som en viktig del av vårt arbeid for menneskerettighe-

ter og demokratisk utvikling. Komiteen vil understreke at vårt hovedfokus i utviklingspolitikken må være målrettede og langsiktige tiltak som gir varige, positive konsekvenser. Det betyr at arbeidet for en politisk, økonomisk og sosial utvikling er det viktigste. Komiteen erkjenner imidlertid at i akutte situasjoner er humanitær bistand avgjørende for å redde liv og legge grunnen for en videre utvikling.

Komiteen har merket seg at det fortsatt er behov for bedre internasjonal koordinering, og også finansieringsordninger i den humanitære bistanden. Komiteen vil understreke at FN må ha en sentral rolle i humanitære kriser. Det er viktig med forutsigbare bidrag til FNs nødhjelpsfond.

Komiteen vil støtte Regjeringens arbeid for å sikre en bedre beskyttelse av internt fordrevne personer (displaced persons). Den typen konflikter og borgerkriger som har preget de senere år, understreker ansvaret for flyktninger som fortsatt befinner seg i eget land, men som er fordrevet fra sine hjem og regioner.

Komiteen vil aktivt støtte Regjeringens handlingsplan om oppfølging av Sikkerhetsrådsresolusjon 1325. Komiteen vil understreke at sikkerhetspolitikk, fredsarbeid og gjenoppbygging aldri vil være funksjonell uten perspektivene til FN-resolusjon 1325. Likestilling er her ikke noe ad hoc-arbeid, men må integreres i hele prosessen forut for internasjonale operasjoner, underveis og når freden skal bygges.

Komiteen ber Regjeringen være oppmerksom på at norsk matvarehjelp i størst mulig grad følger det som ser ut til å bli kriterier i WTO, for å unngå matvaredumping med utilsiktede virkninger på produksjonssystemer i mottakerlandet og regionen rundt.

Komiteen vil be Regjeringen fortsatt være behjelpelig med å hindre at genmodifiserte planter eller annen genetisk forurensning spres til mottakerregioner gjennom matvarehjelp.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på de store humanitære utfordringer som eksisterer i verden. Store menneskemasser er på flukt og søker trygghet fra krig og undertrykkende regimer. Disse medlemmer mener det er både riktig og viktig å sørge for rask og effektiv hjelp slik at de land som er mottagere av store flyktningstrømmer, makter denne oppgaven. Disse medlemmer vil derfor foreslå å øke bevilgningene til nødhjelp og humanitær bistand for å bekjempe humanitære katastrofer, og viser til sitt alternative budsjettforslag for 2007.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.18 Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår et budsjett på kr 1 700 250 000 for kap. 164 i 2007. I saldert budsjett for 2006 var beløpet kr 1 627 750 000. Dette innebærer en økning på 72,5 mill. kroner. Kapitlet omfatter post 70 Fred, forsoning og demokratiiltak, post 71 ODA-godkjente tiltak

på Balkan, post 72 Utvikling og nedrustning og post 73 Andre ODA-godkjente OSSE-land.

I omtalen av prosjektene under post 71 i 2005 nevnes Stortingets engasjement med ulike former for parlamentarisk samarbeid med landene på Vest-Balkan. For øvrig fremheves at landene her er i en typisk postkonfliktfase, og at interetniske spenninger er et gjennomgående trekk i hele regionen. Under post 73 omfattes prosjekter i Kaukasus, Ukraina, Hviterussland, Moldova og Sentral Asia. Når det gjelder Hviterussland, vil innsatsen i første rekke bli rettet mot styrking av det sivile samfunn og vilkårene for politisk opposisjon.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen er tilfreds med at Regjeringen foreslår en styrking av arbeidet med fred, forsoning og demokrati. Komiteen støtter Regjeringen i at det er viktig å styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner, forskningsmiljøer og andre som arbeider med fred og konfliktløsning. Komiteen merker seg satsingen på FNs evne til å bidra i fredsbygging gjennom støtte til bl.a. Fredsbyggingskommisjonen. FN har nå en større innsats enn noen gang tidligere i form av ulike fredstyrker. Sikkerhetsrådsresolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet er av stor viktighet for å få til varige fredsløsninger. Regjeringens handlingsplan for gjennomføring av 1325-resolusjonen forplikter til et gjennomgående fokus på kjønns- og likestillingsperspektiv. Oppfølging i internasjonale fora vil være en viktig synliggjøring og markering.

Komiteen er enig i at det må legges større vekt på at barns og unges rettigheter og beskyttelsesbehov blir tatt vare på i konfliktforebyggende arbeid, fredsprosesser og fredsbyggende tiltak hvor Norge er engasjert.

Komiteen ber Regjeringen prioritere tiltak for å styrke barns og unges rolle i freds- og demokratiprosesser i Midtøsten og peker i den sammenheng på Innst. S. nr. 157 (2005-2006), der komiteen ba Regjeringen vurdere å opprette en egen tilskuddsordning for samarbeid mellom norske barne- og ungdomsorganisasjoner og barn og unge i den muslimske verden.

Komiteen merker seg det fortsatte fokus og tiltak i forhold til de ODA-godkjente landene på Balkan. Målsettingen med den norske bistanden er fortsatt styrking av demokratiske institusjoner og rettsreformer/rettsvesen, respekt for menneskerettigheter, støtte til forsoning og bekjempelse av korrupsjon. Komiteen støtter dette. I tillegg ser komiteen det som gjøres i forhold til tiltak mot menneskehandel, som særlig rammer kvinner og barn, som meget viktig.

Komiteen vil påpeke viktigheten av satsing på nedrustning og ikke-spredning av masseødeleggelsesvåpen, og at det bidras internasjonalt på alle mulige måter og på ulike nivå for å føre dette arbeidet fremover. Komiteen mener videre at Regjeringen må arbeide for at NATO-landene skal gå foran når det gjelder nedbygging av masseødeleggelsesvåpen. NATO må kontinuerlig vurdere sin atomstrategi for å redusere atomvåpenenes rolle i internasjonal politikk. En fullstendig avskaffelse av atomvåpen er et mål som det må arbeides for.

Komiteen er tilfreds med at Regjeringen har erklært et nasjonalt moratorium om bruk av klaseammunisjon. Komiteen støtter at Norge tar initiativ til en prosess som kan føre fram til et internasjonalt forbud mot klaseammunisjon.

I tillegg merker komiteen seg det arbeidet Regjeringen gjør i forhold til arbeidet med ulovlig handel med håndvåpen, også som strategi for å begrense konflikter og styrke fredsbestrebelsene. Komiteen viser til at FN har vedtatt resolusjonen "Towards an arms trade treaty". Resolusjonen stadfester at fraværet av internasjonale standarder for handel med våpen bidrar til konflikt, flyktningstrømmer, kriminalitet og terrorisme, og undergraver dermed arbeidet med sikkerhet, bærekraftig utvikling og fred. Komiteen støtter Regjeringens arbeid for spilleregler for og begrenning av internasjonal handel med våpen.

Komiteen ser positivt på styrkingen av arbeidet for godt styresett, demokrati og menneskerettigheter i Hviterussland, og også i land som Ukraina og Moldova. Komiteen ber Regjeringen sikre at prinsippene i Handlingsplanen for miljørettet bistand legges til grunn for bilateral støtte til Balkan, Kaukasus, Ukraina, Moldova og Sentral-Asia.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at arbeidet med fred og forsoning må gjøres på en mer kostnadseffektiv måte og ønsker å stimulere til dette gjennom en reduksjon av kapitlet.

Disse medlemmer mener at ODA-prosjektene på Balkan og i andre ODA-godkjente OSSE-land må begrenses som en totalvurdering av effekten av benyttede bistandsmidler. Disse medlemmer ønsker derfor å redusere bevilgningene til dette formålet.

Disse medlemmer mener dette arbeidet må gjøres på en mer kostnadseffektiv måte og ønsker å stimulere til dette gjennom en reduksjon av posten.

4.1.19 Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering

SAMMENDRAG

Under kap. 165 foreslår Regjeringen en bevilgningsøkning på 110 mill. kroner, fra kr 493 000 000 i saldert budsjett for 2006 til kr 603 000 000 i 2007-budsjettet. Den største delen av bevilgningen går til kompetanseutvikling innen forskning i utviklingsland, og til utviklingsforskning i Norge. Evalueringer av utviklingsprosjekter omfattes også. Vaksinasjonsforskning skal motta en betydelig andel. NORADs avtaler med andre offentlige faginstitutioner og med konsultantselskaper mottar bevilgninger fra dette kapitlet. Gjennom Olje for utvikling gjøres norsk kompetanse tilgjengelig for mange utviklingsland med petroleumsressurser. På norsk side vektlegges den tette sammenheng mellom petroleumsforvaltning, styresett og miljø. Satsingen er nært knyttet til Extractive Industries Transparency.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen vil understreke betydningen av kapasitetsbygging og kompetanseutvikling innen forskning i utviklingsland, og at fokus gis til prioritering fra utvik-

lingslandene selv. Det er også viktig at forskningskompetansen på utviklingsspørsmål bygges i Norge. Den kompetanse som kan bygges og videreutvikles gjennom samarbeid mellom forskningsmiljøer i Norge og i utviklingsland, er viktig, også for videreutvikling av norsk utviklingssamarbeid.

Komiteen legger vekt på koordineringen av forskningsinnsatsen i Utenriksdepartementet. Det er viktig at Utenriksdepartementets betydelige forskningsmidler koordineres med andre norske aktører innen forskning, og at departementet har en strategi for sin forskningsinnsats.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at matmangel, ørkenspredning og avskoging er store utfordringer for utviklingslandene. Disse medlemmer mener det er viktig at den hjelp som gis kan støtte opp om den langsiktige utviklingen i et land. Disse medlemmer mener at det i tillegg er positivt om tiltak er kostnadseffektive, har enkel logistikk, og kan forankres på mottaksområdet. Disse medlemmer viser til at "biomembranen" fremstår som et fremragende eksempel som kombinerer dette, og burde derfor fremstå som et interessant virkemiddel i Norges bistand til å bekjempe matmangel, avskoging og ørkenspredning. Ifølge gründer Torfinn Johnsen fra Sandnes har "biomembranen" flere funksjoner. Den kan gi ørkenområder nytt liv ved å hindre vann i å fordampe eller synke dypt ned i jorden. Den regulerer også jordtemperaturen. Dette gjøres ved å tilsette hvite eller svarte pigmenter til membranen. Disse egenskapene gjør at biomembranen kan redusere behovet for vanning med opptil 80 pst. I tillegg skal den kunne redusere vinderosjon av matjord fordi den binder jordsmonnet sammen. Disse medlemmer mener at det bør settes av ressurser til uttesting av "biomembranen" fra Albedo Technology International, og foreslår derfor at det legges inn 2 mill. kroner på denne posten som øremerkes dette formålet, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for 2007.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.20 Kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak

SAMMENDRAG

I proposisjonen foreslår Regjeringen for 2007 å doble bevilgningen under kap. 166 Ymse tiltak sammenlignet med saldert budsjett for 2006, til kr 189 265 000.

Post 70 Ymse tilskudd er post som blant annet kan benyttes når det er ønskelig å bevilge midler raskt til nye tiltak hvor gitte rammer er for små. Det foreslås i proposisjonen å bevilge kr 8 265 000 under denne posten. I tråd med vedtak XI kan også norske nødhjelpsleveranser til FN forskutteres med inntil 25 mill. kroner over denne posten, som i budsjettet for 2006.

Post 71 Internasjonale prosesser og konvensjoner mv. kan gå til støtte til de fattigste land for deltakelse i

multilaterale prosesser. Posten kan videre benyttes til å styrke blant annet internasjonale helseinitiativ, og Regjeringen ønsker å gjøre dette også i tilknytning til satsingen på å redusere barnedødelighet. I proposisjonen foreslås det å bevilge kr 181 000 000 i 2007, mot kr 87 000 000 i saldert budsjett for 2006 under denne posten.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at satsingen på "Internasjonale prosesser og konvensjoner" foreslås mer enn fordoblet til 181 mill. kroner. Av dette er 100 mill. kroner tenkt satt av til internasjonale miljøprosesser, og 44 mill. kroner til oppfølging av Regjeringens satsing på å redusere barnedødelighet. Komiteen har videre merket seg at en del av bevilgningen under dette kapitlet er blitt øremerket likestillingstiltak, noe som ønskes videreført.

Komiteen er fornøyd med varslete tiltak til internasjonale miljøprosesser og konvensjoner som oppfølging av Regjeringens miljøhandlingsplan for bistanden. Komiteen vil minne om det konstruktive samarbeid Norge har hatt med utviklingsland, blant annet om biodiversitetskonvensjonen og Basel-konvensjonen om farlig avfall. Komiteen mener derfor at for å styrke disse miljøforhandlingene og forankringen i utviklingslandene, bør slik støtte også komme utviklingslandene til gode i form av styrking av deres kapasitet til forhandlinger og det sivile samfunns kapasitet til å være kritisk overfor sine regjeringer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til sine merknader under kap. 160, og den økningen som foreslås til det kapitlet. I lys av dette foreslår dette flertallet å redusere bevilgningen over kap. 166 post 70 med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.21 Kap. 167 Flykningstiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

SAMMENDRAG

I Regjeringens forslag til budsjett for 2007 er bevilgningen redusert fra kr 477 382 000 i saldert budsjett for 2006 til kr 430 853 000 i 2007. Reduksjonen utgjør 46,5 mill. kroner. Dette utgjør den ODA-godkjente andelen av utgifter til flykningstiltak i Norge, som administrativt ligger under andre departementer.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen registrerer at budsjettet gjenspeiler den forventede endringen i antall flykninger under ordningen, og tiltak knyttet til deres opphold.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at vi ønsker en lang og streng praksis

i forhold til asylinnvandring enn hva som er gjeldende i dag. Disse medlemmer mener at praksisen med å gi opphold på humanitært grunnlag og familieegjenforening må strammes inn. Disse medlemmer vil derfor foreta en ytterligere reduksjon i bevilgningene som går via denne posten, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for 2007.

4.1.22 Kap. 168 Kvinner og likestilling

SAMMENDRAG

Kvinner og likestilling er et av satsingsområdene for Regjeringens utviklingspolitikk. Siden 1999 har det ikke vært noe eget budsjettkapittel for tiltak for kvinner og likestilling fordi man ønsket å hindre at likestillings tiltak ble et marginalt hensyn i utviklingssamarbeidet. En evaluering fra 2006 av UDs kvinnestrategi i det bilaterale utviklingssamarbeidet viser at integrering av disse hensynene ikke er blitt ivaretatt etter forutsetningene. Regjeringen opprettet i tråd med evalueringens anbefaling en ny bevilgning i 2007-budsjettet for kvinner og likestilling. Derved vil dette hensynet bli fremmet både gjennom spesifikke målrettede tiltak og som en integrert del av alt utviklingssamarbeid. Regjeringen foreslår å bevilge kr 200 000 000 over dette nye kapitlet.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen ser positivt på Regjeringens fokus og satsing på kvinner og likestilling i utviklingspolitikken. Det store flertallet av verdens fattige er kvinner og deres barn. Oppfyllelsen av FNs tusenårsmål er sterkt avhengig av en økt satsing på og synliggjøring av kvinners status og situasjon. Norske bidrag til slik synliggjøring vil være viktige signal til andre aktører. FN-reformer må styrke kvinners stilling og likestilling innen FNs ulike organer. Komiteen er tilfreds med økt støtte til blant annet UNIFEM, økt fokus på Sikkerhetsrådsresolusjon 1325, kvinners rolle i migrasjon og menneskehandel og fokus på kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter. Regjeringen signaliserer også at det skal samarbeides bredt både på landnivå og multinasjonalt, og komiteen ser viktigheten av en slik bred satsing.

Komiteen støtter opprettelse av en særskilt bevilgning for å intensivere arbeidet med kvinner og likestilling i utviklingsarbeidet. Den forrige kvinnebevilgningen ble lagt ned i 1999 med den begrunnelsen at likestilling skulle integreres i alt utviklingsarbeid. Evalueringen av UDs kvinnestrategi i 2005 viste at nedlegging av kvinnebevilgningen ikke har hatt den ønskede effekten. Den foreslåtte kvinnebevilgningen på 200 mill. kroner er en oppfølging av evalueringen. Bevilgningen skal støtte målrettede tiltak for kvinner og likestilling og dermed bidra til å styrke kvinners rettigheter og muligheter til å delta aktivt i det politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle samfunnsnivå. Komiteen er enig i at opprettelsen av en ny bevilgning ikke erstatter en integreringsstrategi, men kommer i tillegg til synlig og målbar integrering av kjønns- og likestillingsrettede tiltak over andre poster.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.23 Kap. 170 FN-organisasjoner mv.

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår i proposisjonen å øke bevilgningen til FN-organisasjoner fra kr 4 463 461 000 i saldert budsjett for 2006 til kr 4 944 461 000 i budsjettet for 2007. Dette utgjør en økning på 481 mill. kroner, eller 10,8 pst.

FNs utviklingsprogram (UNDP) under post 70 vil i henhold til proposisjonen være den største mottakeren blant FNs organisasjoner og programmer, med kr 835 000 000. Sammenlignet med saldert budsjett for 2006 vil dette innebære en økning på kr 110 000 000. UNDP anses å være en desentralisert og effektiv organisasjon med bidrag til FN-reform, forenkling og harmonisering.

Også de fleste andre organisasjonene og programmene under kap. 170 vil få økt støtte. Dette gjelder også FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA), som foreslås å motta en 50 pst. økning, fra kr 100 000 000 i flere år til kr 150 000 000 i budsjettet for 2007.

Tilskuddet til Verdens matvareprogram (WFP) under post 73 gis i proposisjonen redusert støtte. Norsk matvarebistand skal gradvis vris fra langsiktig utviklingsarbeid til mer kortvarig innsats i humanitære kriser. Samtidig vil det norske bidraget til WFP få økt verdi som følge av full avbinding av den norske matvarestøtten fra 2007.

Tilleggsmidler via FN-systemet mv. under post 76 kan gis som ekstra midler til FN-organisasjoner som mottar støtte også over andre poster. Hensikten med disse midlene er å støtte opp under områder som er særlig prioriterte for norske myndigheters utviklingssamarbeid, i samsvar med Soria Moria-erklæringen. For 2007 foreslår Regjeringen at det bevilges kr 1 496 200 000 over denne posten, mot kr 1 403 200 000 i saldert budsjett for 2006. Særlig store innsatsområder vil være kvinner og likestilling med om lag 455 mill. kroner, offentlige velferdstjenester med om lag 386,5 mill. kroner, og miljø og bærekraftig utvikling med om lag 251 mill. kroner.

Post 80 Bidrag til globale fond omfatter støtte til globale helseformål utenfor FN-systemet, som Vaksinealliansen (GAVI) og Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria (GFATM). Fondene er ifølge proposisjonen særegne partnerskap mellom statlige og private aktører. Regjeringen foreslår å øke denne posten med kr 170 000 000, fra kr 821 041 000 i saldert budsjett for 2006 til kr 991 041 000 i 2007-budsjettet. Denne posten omfatter også Det internasjonale aidsvaksineinitiativet, Det internasjonale partnerskap for mikrobisider og Solidaritetsbidrag til legemiddelordning. Det planlegges å støtte GAVI med 500 mill. kroner og GFATM med 301,04 mill. kroner. International Finance Facility for Immunization er en ny internasjonal finansieringsmekanisme. Hovedhensikten med

denne er å fremskynde bruken av fremtidige bistandsmidler til vaksineformål. Regjeringen foreslår å bruke deler av GAVI-bevilgningen til innskudd i denne finansieringsfasiliteten, jf. vedtak XVI.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg at Regjeringens mål er at Norges internasjonale innsats for fred og forsoning skal trappes opp, at Regjeringen ønsker å styrke FNs rolle i verdenssamfunnet og at målet er en FN-ledet verdensorden. Komiteen merker seg også at Regjeringens mål er at større deler av den norske multilaterale bistanden skal vris mot de ulike FN-organisasjonene. Komiteen peker på at FNs fredsbyggende rolle vil bli styrket gjennom budsjettet, blant annet gjennom økt støtte til FNs fredsbyggingskommisjon, samt at Regjeringen vil støtte opp om fortsatte reformer på det humanitære området, og øke bidraget til FNs nødhjelpsfond (CERF) samt øke bevilgningen til FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA), og FNs utviklingsprogram (UNDP).

Komiteen peker på at høynivåpanelet som Kofi Annan satte ned i februar 2006, der statsminister Jens Stoltenberg deltok som en av tre panelledere, i november 2006 kom med sitt rapportforslag om hvordan FN kan reformeres for å bli mer effektivt innen utvikling, miljø og nødhjelp. Komiteen merker seg at kjernen i panelets rapport og målet med forslagene som ble presentert, er at FN skal fremstå som én aktør når det gjelder utviklingsarbeid, humanitær hjelp og arbeid for miljøet på landnivå. Komiteen peker også på at rapporten og forslagene tar til orde for økt samordning mellom styrene i forskjellige operative spesialorganisasjoner for å sikre en mer sammenhengende politikk for fordeling av oppgaver og ressurser på tvers av FN-systemet. Komiteen støtter disse anbefalingene og mener Norge må arbeide for støtte og gjennomføring av rapporten og dens tiltak som en viktig del av FNs reformprosess.

Komiteen merker seg at Regjeringen som en oppfølging av panelets anbefalinger vil vurdere å kanalisere midler via FN-systemet på en måte som bidrar til å gjøre FN mer samlet og effektivt. Komiteen støtter dette. Komiteen peker på at Norge støtter fullt opp om moderniseringsarbeidet som nå pågår i systemet, og påpeker at en hovedmålsetting for Norges deltagelse i den 61. generalforsamling høsten 2006 var å drive reformarbeidet videre i retning av et styrket, mer effektivt og legitimt FN, som et redskap til å møte medlemslandenes felles utfordringer. Komiteen påpeker at dette arbeidet er nødvendig dersom FN som organisasjon skal tilfredsstille fremtidige krav og behov, samt kunne nå tusenårsmålene.

Komiteen har merket seg at verdens første vaksine mot kreft kom på markedet i november 2006. Vaksinen vil gi immunitet mot det såkalte HPV-viruset, som forårsaker livmorhalskreft hos kvinner. Vaksinen representerer et viktig gjennombrudd for vaksineforskning og vil, selv om den fortsatt er i startfasen, kunne redde kvinner fra livmorhalskreft som følge av HPV-viruset. Komiteen påpeker at forebygging og behandling av

livmorhalskreft inngår som en viktig satsing i den internasjonale agendaen for reproduktiv helse, og påpeker at de fleste kvinner som blir smittet av og utvikler livmorhalskreft som følge av HPV-viruset, bor i utviklingsland. Komiteen mener derfor det er viktig at Norge arbeider for at vaksinen utvikles videre og at den gjøres tilgjengelig for jenter i utviklingsland, gjennom WHO og internasjonale vaksineprogram. Komiteen er kjent med at vaksinen kan bli en kandidat til å komme inn under GAVI-programmet, og ber derfor den norske regjeringen arbeide for at GAVI vurderer å ta vaksinen inn og gjøre den tilgjengelig for jenter i utviklingsland.

Komiteen mener Norge skal være en aktiv og tydelig aktør i arbeidet for fred, menneskerettigheter og humanitær bistand internasjonalt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, innser at å reformere FN vil bli en lang og vanskelig prosess. Det avgjørende blir å sette i gang en bevegelse i riktig retning i nært samarbeid med likesinnede land - og ikke kreve kortsiktige resultater.

Flertallet mener det er riktig å styrke arbeidet i internasjonale organisasjoner som FN.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til sine tidligere merknader vedrørende effekten av bistand for begrunnelse for de reduksjoner disse medlemmer har gjort i bevilgningene til enkelte FN-organisasjoner. Disse medlemmer mener at FN-organisasjonene i enkelte sammenhenger er tungroddede og byråkratiske, og disse medlemmer mener det kan være på sin plass å stille sterkere krav til effektivisering i FN-systemet. Disse medlemmer mener det kan være effektivitetsgevinster å hente ved en koordinert samordning av FN-programmene. Disse medlemmer viser for øvrig til sitt alternative budsjettforslag for 2007.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i partiets alternative statsbudsjettforslag ønsker å opprette et utenlandsbudsjett. Disse medlemmer ønsker å avsette 1 mrd. kroner på et utenlandsbudsjett for bruk til bekjempelse av livstruende sykdommer og verdensomspennende epidemier, så som hiv/aids, malaria, tuberkulose og HVP-viruset. Disse medlemmer understreker at midlene skal kunne brukes til både sykdomsbekjempelse og sykdomsforebygging, i tillegg til opplysningsarbeid og spesielt vaksineprogrammer. Disse medlemmer ønsker at midlene som skal fordeles, for eksempel kan gå igjennom Bill & Melinda Gates Foundation og GAVI. Disse medlemmer viser til at i april 2006 ble den mest omfattende sykdomsstudien til dags dato utgitt. Studien er utført av Disease Control Priorities Project (DCCP) og er arbeidet frem av nærmere 500 eksperter fra 34 land. Den 1400 sider rapporten som ble presentert, er et samarbeid mellom Fogarty International Center of the U.S. National Institute of Health, Verdensbanken, Verdens Helseorganisasjon og Population Reference Bureau, i tillegg til støtte fra Bill & Melinda Gates Foundation.

Disse medlemmer viser til at fire store globale helseutfordringer blir spesielt fremhevet i studien: Hjerter- og karsykdommer, kreft og kroniske luftveissykdommer, hiv/aids-epidemien, trusselen om et nytt influensavirus tilsvarende spanskesyken og malaria, tuberkulose, lungebetennelse og diaré.

Disse medlemmer viser til at siden hiv/aids ble oppdaget i 1981, har 65 millioner mennesker blitt smittet av hiv og 25 millioner mennesker har dødd på grunn av aids, ifølge tall fra UNAIDS sin rapport "2006 Report on the global aids epidemic". Disse medlemmer viser til at Afrika sør for Sahara er det tyngst rammede området i verden for hiv/aids, ifølge UNAIDS lever 25,8 millioner mennesker med hiv i dette området. Disse medlemmer viser videre til at Sentral-Asia og Øst-Europa er nye vekstområder for hiv/aids, og fikk 270 000 nye smittede alene i 2005, ifølge tall fra UNAIDS. Hver eneste dag blir 1 500 barn i verden smittet av hiv. Disse medlemmer viser til at denne epidemien er bare en av mange som truer utviklingen i mange fattige land.

Disse medlemmer viser til tall fra Kreftforeningen som viser at livmorhalskreft årlig krever ca. 250 000 dødsfall på verdensbasis. 80 pst. av krefttilfellene forekommer i utviklingsland. Humant papillomavirus (HPV) er en gruppe av mer enn hundre typer virus, de fleste harmløse. HPV type 16 og 18 kan bidra til utvikling av livmorhalskreft. HVP-vaksinen beskytter mot disse 2 typer livmorhalskreft som er årsak til ca. 70 pst. av livmorhalskrefttilfellene i verden. Disse medlemmer er opptatt av at denne vaksinen når ut til kvinner i utviklingsland.

Disse medlemmer viser til at tuberkulose og malaria er eksempler på andre sykdommer som også må bekjempes og forebygges globalt, og spesielt i et utviklingsperspektiv. Disse medlemmer vil fremheve som spesielt viktig at en satser videre på utvikling av nye tuberkulosevaksiner, for eksempel gjennom støtte til det arbeidet Aeras gjør. Disse medlemmer viser til at Aeras Global TB Vaccine Foundation, som er en nonprofit-organisasjon som arbeider med utvikling av vaksiner mot tuberkulose, så langt har kommet frem til 6 mulige vaksinekandidater og at organisasjonen nå samarbeider med helsevesen og forskningsinstitutter for å få testet ut disse vaksinene. Disse medlemmer mener det er spesielt viktig også å se bekjempelse og forebygging av hiv/aids og tuberkulose i sammenheng. Disse medlemmer viser til at ifølge tall fra Landsforeningen for hjerter- og lungesyke (LHL) er i dag hvert tredje menneske på kloden smittet av tuberkulose, og tuberkulose er den viktigste dødsårsaken for hiv/aids-syke.

Disse medlemmer ønsker derfor å avsette 1 mrd. kroner til tiltak rettet mot verdensomspennende epidemier på et utenlandsbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag, herunder en ytterligere bevilgning på 10 mill. kroner til kvinnehelseprosjekter, spesielt reproduktiv helse, i regi av UNFPA. Disse medlemmer vil dessuten øke bevilgningen

til gjenbosetting (resettlement) i Latin-Amerika i regi av UNHCR med 3 mill. kroner. Disse medlemmer er videre uenige i Regjeringens omprioritering fra de multilaterale finansinstitusjonene til fordel for FN, og korrigerer for denne omprioriteringen i sitt alternative budsjett

4.1.24 *Kap. 171 Multilaterale finansieringsinstitusjoner*

SAMMENDRAG

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til multilaterale finansieringsinstitusjoner med 51,7 mill. kroner, som er en nedgang på 2,9 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2006. Den største nedgangen vil etter forslaget komme under post 72 Samfinansiering via finansinstitusjoner. Her foreslår Regjeringen å redusere beløpet fra kr 434 500 000 til kr 394 500 000. I proposisjonen foreslås det en bevilgning på kr 730 000 000 til Verdensbanken under post 70, som er det samme beløpet som i saldert budsjett for 2006. Bevilgningen til post 71 Regionale banker og fond foreslås redusert fra kr 639 000 000 i saldert budsjett for 2006 til kr 627 300 000 i budsjettet for 2007.

Når det gjelder Verdensbanken, omtaler proposisjonen det norske syn at banken må bidra sterkere til giverkoordinering og harmonisering på landnivå. Videre ønsker Norge at Verdensbanken i større grad vektlegger fordelingsspørsmål, og at man viderefører arbeidet med kartlegging av erfaringer med privatiseringskondisjonalitet.

I den omfattende samfinansieringen som Norge har med de multilaterale finansinstitusjonene, er det en målsetting for Regjeringen å påvirke og utvikle utviklingsbankenes politikk og operasjoner i tråd med norske utviklingspolitiske prioriteringer. I proposisjonen omtales Soria Moria-erklæringens ønske om økt vektlegging på utviklingsbankenes arbeid med kvinner og likestilling. Det foreslås å gi de største beløpene over posten for samfinansiering til prosjekter for miljø og bærekraftig utvikling, og prosjekter knyttet til offentlige velferdstjenester.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at Norge for tiden innehar den nordisk-baltiske styreplassen i Verdensbanken, en posisjon som gir Norge økt mulighet til fortsatt påvirkning hva angår Verdensbankens prioriteringer og strategier.

Komiteen viser til Parlamentarikernetverket for Verdensbanken (PNOWB) som bidrar til økt oppmerksomhet om Bankens arbeid og samtidig tjener som en viktig påvirkningskanal. Komiteen mener at også Stortinget bør knytte seg opp mot dette nettverket.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener det er viktig at Verdensbanken har et nært og stadig tettere samarbeid med FN som gavner utviklingslandene og som bidrar til oppnåelse av giverlandenes utviklingspolitiske mål. Verdensbanken legger FNs tusenårs mål til grunn for sin aktivi-

tet, og det er viktig at samordningen mellom de to organisasjonene fungerer optimalt og i samsvar med deres komparative fortrinn.

Flertallet viser til at Verdensbanken har gjort seg bemerket med et godt system for evaluering av sin egen innsats i mottakerlandene.

Flertallet viser til Verdensbankens viktige arbeid for godt styresett, økonomisk ansvarlighet og oppgjør med korrupsjon i land som har opplevd eller stadig opplever konflikt, bl.a. i Midtøsten, Sudan, Den demokratiske republikk Kongo, Afghanistan og Sri Lanka. I slike land er Verdensbanken en meget verdifull partner for Norge og andre giverland.

Flertallet peker på at Verdensbanken er en innflytelsesrik utviklingsinstitusjon som administrerer store ressurser, faglig ekspertise og forsknings- og planleggingskompetanse, og at den er et redskap for kanalisering av norsk utviklingsbistand. Flertallet peker på at Norge fortsatt yter betydelige bidrag gjennom Verdensbanken. Dette bør etter flertallets syn gi et godt utgangspunkt for en fortsatt aktiv politikk for å påvirke Verdensbanken på helt sentrale områder i norsk utviklingspolitikk. Størrelse og innretning på framtidige bidrag bør vurderes ut fra om banken vil være en effektiv kanal for å nå de utviklingspolitiske mål som Norge ønsker å fremme internasjonalt. Flertallet ser det som sentralt i denne sammenheng at Verdensbanken legger utviklingslandenes egne planer og prioriteringer til grunn for sin virksomhet og bidrar til å styrke landenes forvaltningskapasitet. Det må også legges vekt på at støtte gjennom Verdensbanken går til områder hvor banken har fortrinn framfor andre kanaler, slik som FN og de regionale utviklingsbankene.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at norsk bistand ikke skal gå til programmer som stiller krav til liberalisering.

Globaliseringen stiller nye krav til de internasjonale finansinstitusjonene. Dette flertallet mener det er viktig at utviklingsbankene videreutvikler sin pådriverfunksjon for en fattigdomsrettet økonomisk politikk, og mener det er behov for sterkere, mer demokratiske og mer åpne globale finansinstitusjoner og tiltak med sikte på en ytterligere demokratisering av Verdensbankens virksomhet. Det bør arbeides videre med reformer i stemmerettssystemet slik at de fattige landene sikres bedre innflytelse.

Dette flertallet viser til at for eksempel i Sudan har Verdensbanken brukt uforholdsmessig lang tid for å komme i gang med viktig arbeid. Dette flertallet vil be Regjeringen fortsette å være utålmodig med Verdensbanken og deres arbeid.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at Regjeringen går inn for at Verdensbanken ikke lenger skal kunne stille krav om liberalisering og privatisering for å få slettet gjeld, eller for å ta opp nye lån. Ønsket om liberalisering og privatisering skal komme fra sam-

arbeidslandene selv. Disse medlemmer stiller seg bak en slik tilnærming, men vil samtidig advare mot å styre norsk bistand bort fra alt som har med liberalisering og privatisering å gjøre av ideologiske grunner. Det er resultatene som teller, og i en del tilfeller vil private aktører kunne oppnå bedre resultater enn en svak og korrump statsadministrasjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er nødvendig å arbeide for videre reformer og effektivisering av det multilaterale finansvirkemiddelapparatet, og ønsker å redusere dette kapittel ut fra en samlet vurdering, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for 2007.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjettforslag og generelle merknad i innledningen.

4.1.25 Kap. 172 Gjeldslettetiltak

SAMMENDRAG

I budsjettet for 2006 besto kap. 172 Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak av postene 70 og 71. Den daværende post 71 Tilskudd til oppfølging av avtaler inngått i Parisklubben inngår i budsjettet for 2007 i post 70, som nå er eneste post.

Det foreslås å totalt bevilge kr 370 000 000 under kap. 172, mot kr 350 000 000 i saldert budsjett for 2006. Bevilgningen skal ifølge proposisjonen benyttes til gjeldslettetiltak i regi av Verdensbanken, IMF, FN, regionale utviklingsbanker, andre utviklingsrelaterte organisasjoner eller andre kreditorland. Bilateral gjeldssletting kan skje uten bevilgning når det er innenfor gjeldsplanens ramme. Gjeldslette utenfor gjeldsplanen i henhold til avtaler i Parisklubben vil fra 2007 dekkes over denne posten.

Regjeringen foreslår å slette gjelden fra skipseksportkampanjen, som karakteriseres som feilslått utviklingspolitikk. I 2007-budsjettet legger Regjeringen opp til å slette Egypts, Ecuadors, Perus, Jamaicas og Sierra Leones gjenværende gjeld til Norge fra denne kampanjen 1976-1980. Slettingen og det medfølgende inntektstapet holdes utenfor bistandsbudsjettet, og er genuint addisjonell. Det totale beløp er 520 mill. kroner.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til budsjettforslaget og merker seg at det foreslås bevilget 370 mill. kroner til gjeldslettetiltak under kap. 172.

Komiteen merker seg at Regjeringen foreslår å slette gjelden fra den norske skipseksportkampanjen (1976-1980) for Egypt, Ecuador, Peru, Jamaica og Sierra Leone. Komiteen er enig i Regjeringens karakteristikk av skipseksportkampanjen som et eksempel på feilslått utviklingspolitikk, og støtter derfor den foreslåtte gjeldsslettingen.

Komiteen viser til at Regjeringen understreker at slik ettergivelse av gjeld på ensidig basis er et gjeldspolitisk engangstiltak i 2007, og at all framtidig etter-

givelse av gjeld vil bli gjennomført ved deltakelse i multilateralt koordinerte gjeldsoperasjoner. Komiteen mener det nevnte forslaget fra Regjeringen kan gi et viktig signal om at Norge går foran med et positivt eksempel når det gjelder å ta ansvar for en feilslått lånepolitikk overfor utviklingsland. Komiteen merker seg at Regjeringens påpekning av at for Myanmar (Burma) og Sudan vil en sletting av skipseksportgjelden først skje innen multilaterale operasjoner for gjeldslette når disse landene kvalifiserer for disse. Komiteen vil henstille til Regjeringen om at også Myanmar (Burma) og Sudan får slettet sin gjeld til Norge knyttet til skipseksportkampanjen, når disse landene får på plass internasjonalt anerkjente regjeringer og dette skjer uavhengig av hva som gjøres gjennom multilaterale gjeldsoperasjoner.

Komiteen viser til at bevilgningen over post 70 skal gå til gjeldslettetiltak i regi av eller i samarbeid med Verdensbanken, IMF, FN, regionale utviklingsbanker, andre utviklingsrelaterte organisasjoner eller andre kreditorland.

Komiteen er enig i at bedret finansforvaltning, åpenhet rundt staters økonomiske disposisjoner og en velfungerende sentralbank er viktig for å sikre en stabil og fattigdomsorientert politikk og hindre at nye gjeldsproblemer oppstår.

Komiteen vil understreke viktigheten av å få igangsatt en internasjonal dugnad når det gjelder sletting av såkalt illegitim gjeld. Det er dypt urettferdig at befolkningen i fattige land fortsatt skal lide som følge av gjeld som er pådratt de respektive landene under udemokratiske, korrupte og utviklingshemmende regimer som ikke har hatt rett til å gjøre sine befolkninger til gjeldsofre for egen vinnings skyld.

Komiteen vil herunder også understreke det ansvaret som påligger de stater som villig har belånt regimer som har manglet legitimitet i befolkningen, og som således er medskyldige i at enkelte stater har havnet i et slikt gjeldsuføre. Komiteen gir derfor Regjeringen sin støtte til å videreføre arbeidet med å intensivere de internasjonale gjeldsletteoperasjonene som pågår gjennom ulike fora.

Komiteen vil derfor spesielt henstille til Regjeringen å fortsette arbeidet knyttet til etableringen av en internasjonal gjeldsdomstol for behandling av spørsmål om illegitim gjeld.

Komiteen viser til slutt til sine fellesmerknader knyttet til gjeldslette i Innst. S. nr. 93 (2004-2005) Inn-

stilling fra utenrikskomiteen om felles kamp mot fattigdom. En helhetlig utviklingspolitikk (jf. St.meld. nr. 35 (2003-2004) Felles kamp mot fattigdom. En helhetlig utviklingspolitikk).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil understreke nødvendigheten av at det stilles krav ved ny belåning at respektive staters regimer har legitimitet i befolkningen gjennom demokratiske valg, at grunnleggende menneskerettigheter respekteres og at eiendomsrettsinstituttet reformeres slik at det når det brede lag av befolkningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at formålet med "Gjeldsfondet" er å bidra til å lette utviklingslandenes gjeldsbyrde. Disse medlemmer mener det er viktig å prioritere gjeldslettetiltak for utviklingslandene, og vil derfor foreslå å styrke posten ytterligere, jf. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag. Disse medlemmer viser for øvrig til komiteens merknader.

4.2 Justisdepartementet

Det vises til pkt. 2.2 i innstillingen.

5. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak for Stortinget med vurdering av hvordan norsk næringsliv kan trekkes ytterligere med i arbeidet med å skape vekst og utvikling i utviklingslandene.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen legge frem en opptrappingsplan for bruk av mikrokreditt og mikrofinansieringsmekanismer som et verktøy i bistandspolitikken, deriblant en vurdering i forhold til opprettelse av et mikrokredittfond.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen arbeide for en styrking av ambassadetjenestene i Asia, spesielt Kina, for å bistå norsk næringsliv og bedrifter når det gjelder immaterielle krenkelser.

6. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til det som står foran, og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 4 (Utenriks) I

På statsbudsjettet for 2007 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	1 422 902 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 387 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 061 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	803 000	
	71	Diverse tilskudd	29 926 000	
	72	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	137 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	11 553 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 989 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	25 462 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	49 095 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	926 490 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	180 000 000	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	625 000 000	
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	625 000 000	
118		Nordområdetiltak mv.		
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland, <i>kan overføres</i>	251 327 000	
	71	Fred- og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	4 293 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	23 498 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	795 177 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 757 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)		
	1	Driftsutgifter	162 420 000	
150		Bistand til Afrika		
	70	Bistand til hovedsamarbeidsland i Afrika, <i>kan overføres</i>	1 281 500 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	1 412 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
151		Bistand til Asia		
	70	Bistand til hovedsamarbeidsland i Asia, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	677 600 000	
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	170 500 000	
153		Bistand til Latin-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Latin-Amerika, <i>kan overføres</i>	246 500 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	33 500 000	
	50	Fredskorpset	165 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 093 000 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	81 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	102 000 000	
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	160 500 000	
161		Næringsutvikling		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	112 500 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	57 500 000	
	75	NORFUND - tapsavsetning	143 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	868 500 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	325 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	2 125 434 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratitiltak, <i>kan overføres</i>	760 900 000	
	71	ODA-godkjente land på Vest-Balkan, <i>kan overføres</i>	600 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	45 600 000	
	73	Andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	293 750 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	135 000 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	333 000 000	
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	135 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 265 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	181 000 000	
167		Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	430 853 000	
168		Kvinner og likestilling		
	70	Kvinner og likestilling, <i>kan overføres</i>	200 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	835 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	332 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	350 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	155 000 000	
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	150 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 496 200 000	
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	160 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	150 220 000	
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	67 000 000	
	80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	991 041 000	
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	88 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	730 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	627 300 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i> ..	394 500 000	
172		Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak		
	70	Gjeldslette, betalingsbalansetøtte og kapasitets- bygging, <i>kan overføres</i>	370 000 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	123 909 000	
		Totale utgifter		24 737 599 000
Inntekter				
3100		Utenriksdepartementet		
	1	Gebyr	38 343 000	
	2	Gebyr - utlendingssaker	14 300 000	
	4	Leieinntekter	1 867 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000	
		Totale inntekter		57 582 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 01	kap. 3100 postene 02 og 05
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 06
kap. 140 post 01	kap. 3140 post 05

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter post 1 Salgsinntekter fra salg av bostandseierdommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og

som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan:

- omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
- omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 100/3100 Utenriksdepartementet og kap. 140/3140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen post 89 Agio/Disagio.

V

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	2 150 mill. kroner
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	2 150 mill. kroner
118		Nordområdetiltak mv.	
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland	188 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	50 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	500 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 5 000 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2007 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en

ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i FAO, WHO, ILO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA og for Regulært bidrag til FN.

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling, for inntil 500 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp på ettergivelsestidspunktet i løpet av året 2007.

XIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger innenfor ett budsjettår av norske medlemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre bidrag til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas i henhold til regelverket til den enkelte organisasjon.
2. Utbetalinger innenfor ett budsjettår av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året dersom avtaler om samfinansiering med andre givere innenfor utviklingsamarbeidet tilsier det.

XIV

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan:

1. fravike bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet, Den globale miljøfasilitet, Det internasjonale fond for jordbruksutvikling og Det felles fond for råvarer.
2. fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 for å inngå avtale med mottakere om raskere trekk på gjeldsbrev enn utbetalingsbehovet tilsier ved kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Det asiatiske utviklingsfondet.

XV

Deltakelse i International Finance Facility for Immunisation (IFFIm)

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 i forbindelse med utbetaling av det norske bidraget til GAVI Fund Affiliate på USD 5,4 mill. kan fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og å bruke tilskudd som sikkerhet for lån.

XVI

Deltakelse i IMF's låneordning til fattige land som utsettes for økonomiske sjokk

Stortinget samtykker i at Norge deltar i IMF's låneordning til fattige land som utsettes for økonomiske sjokk med samlet 240 mill. kroner i løpet av inntil 5 år fra og med 2006.

XVII

Ettergivelse av skipseksportgjeld

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland som stammer fra den norske skipseksportkampanjen (1976-80) for inntil 500 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Gjeldsettergivelsen gjelder landene Ecuador, Egypt, Jamaica og Peru. Fordringene verdsettes til bokført verdi, inklusive påløpte renter, per dato for iverksettelse av gjeldsslettingen. Gjeldsettergivelsen gjennomføres uten bevilgning over bistandsbudsjettet, uten å belaste den norske gjeldsplanens ramme og uten at de ettergitte beløp rapporteres som utviklingsbistand (ODA) til OECDs utviklingskomité (DAC).

Oslo, i utenrikskomiteen, den 29. november 2006

Olav Akselsen

leder og ordf. for kap. 151

Vidar Bjørnstad

ordf. for kap. 103, 104 og 116

Dagfinn Høybråten

ordf. for kap. 150

Siv Jensen

ordf. for kap. 172

Anne Margrethe Larsen

ordf. for kap. 160 og 166

Janne Sjelmo Nordås

ordf. for kap. 161 og 167

Marit Nybakk

ordf. for kap. 115 og 163

Tore Nyhus

ordf. for kap. 118, 140 og 141

Erna Solberg

ordf. for kap. 171

Hill-Marta Solberg

ordf. for kap. 480

Anette Trettebergstuen

ordf. for kap. 153 og 170

Øyvind Vaksdal

ordf. for kap. 100 og 3100

Ågot Valle

ordf. for kap. 164, 165 og 168

Finn Martin Vallersnes

ordf. for kap. 152 og 162

